Г. МОСКВА гос.
биб-ка им. Ленина
а 1-12 о

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-Гlалгlайн обкоман, Нохч-Гlалгlайн АССР Лакхахьарчу Советан Министрийн Советан орган

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьйлу 1923 шера дуьйна

№ 84 (8144).

Шинара, 2 май, 1972 шу.

Мах 2 кап.

ЛЕНИНИЗМА БАЙРАКХА КIАЛ

ЦIЕЧА МАЙДАН ТIА ХИННА ЦХЬОААЛАГIЧА МАЯ МИТИНГИ КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕМОНСТРАЦИИ

Сийрда, дог гlоза цlей эттад совечеш денета — Цхьоалагlа май цlей. Планета берриге дог цlена мах Кремлевски курантий торжественни озвонта лахуригlаш бе. Указа, Цlеча майдане Советий мехко салют лу империализмана дуьхьаларча, машаре, демократина, социализма тlехьарча къовсаме дуьнен халкъашта къегаргаш, къахьегамхой бертахьоаrlоа Денна.

Мехка корттера Майда чlоагlа хоза хийцьенна я. Маркса, Энгельса, Ленина суртш тlедолла Цlеча байракхаша хоьзна я ГУМа фасад.

1972 шера Цхьоалагlча май къаьстта белгаленаш я, из кlаьгга хьахьокх майда цlейна кийчъярца. Исторически музея фасале мехка герба тlа ю советски болхло. Советски Социалистически Республикий Союз шийн 50 шу дизарга йоалл я.

Мозх юбилейна хийчлуш хилар кlахьу КПСС XXIV съезда идейни решенейн воздействиегlа.

Цlеча Майдане ба столице предприятейн хьалха латтараш майна хьалхарча социалистически яхье котбаьннараш. Лепаш я цlе байракхаш, транспаранташ, лозунгаш. Цlеча байракхашта юкъе да КПСС ЦК Политбюро члений портреташ.

Сийлен хlаьший трибунаш тlа ба къахьегама турпалаш, lилман культуран цlи хеза деятелаш, турпалаш — космонавташ. Укхаза иштта ба Москве аккредитованни дипломатически представительствашта керте латтараш, хоазна дехьара дукха бола хьаьший.

Чlоагlа хозаш да майдана тlа латта тlоараш, «Урa!». Хьахоз сийле хийла КПСС. Коммунистически ленински Центральни Комитета, сийле хийла, сийле хийла сийле хийла», аха оазаш. Цунца москвичашин столица дьаьшацан чlоагlа а дег чура а даькъал буш партен правительстван кулгалхой. Мавзолейн трибуна тlа бовл новкъостий: Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев. Царна цхьана трибуна тlа бовл бовзаш бола советски военоначальникаш.

Хозаш я Советий мехка возвенной оазаш. Спасски гlалан курантене хьахьокх Московски хан — итт сахьт. Цlеча Майдане доладу Цхьоалагlча майна хетаь торжественни митинг.

Гулбеннарашна бозане тlаьшаш къамаьл ду новкъоста Н. В. Подгорне.

Новкъоста Н. В. ПОДГОРНЕ даь къамаьл

Дезе новкъостий! Дезе москвичий!

Доазол лелаьра дезе хьаьший!

Тахан вай массане я дездаш белгалдоккх Цхьоалагlа май — дерригача дуьнен тlарча къахьегамхой солидарноста Ди, бlаьстан, къахьегамен машаран цlей.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лакхахьарча Совета Президиумий, Советски правительства цlерагlа аз Цхьоалагlа май дакъала дуц вай столица къахьегамхой, Советий Мехка берригача граждений, дерригача дуьнен тlаоча вай доттагlий а соратникий а. (Чlоагlа, дlаьлдаь тlоараш тох).

Цхьоалагlа май — из да пролетарски интернационализма цlей. Дlаяхача бlаьшерашка юкъ-юкъера вок вlашагlбеттадуш а къайлагlа а хьеча машшалкара тахарча Цхьоалагlча мая низ долча манифестацешка хьачадаш къаьста хьегуш да дуьне хьалкъашта юкъера боллой класса [illegible] сийлахь-боккхий деналера традицеш хьалхьаш хилар, аскаруташи социальни зийсло цо хилари дlадийнна, мукъалбаьцада къахьегама дуьне хьаьдие дазрзайа цо хилар.

Массаза а къахьегамхошта дагахьттараш, дикагlа болча клоаошта кхача уж гlертар тахан бахьонца кхочашдуьлаш да.

Исторе чуха шоашта карагlдаьннача дикача хlаьлех доккхал а деш мехкадоагlа тахан Цхьоалагlча майна Советски Союзан межарашка долча социалистически мехкий халкъаш. Социализмана карагlдаьхнача сийлахь-доккхача дlахьашна кхочашдеш боллача марксизмо-ленинизма идейна шоашта тlехьйзад дукхача наха къаьхкъалаш деганаш.

Тахан советски наха, социалистически содружества мехкий халкъашта лоа нерда вахар хьалдеча цар дlаьхо толамаш хилар. Догlа а ухийла, чlоагl а хьйла социализма дуьнен система — империализмана духьала ловттабеча къовсамера ходдамболлаш бола низ, цаьгарен социальни прогрессан чlоагlале! (Чlоагlа тlоараш тох).

Вай заха белгалйоал капиталистически мехкашкарча боллой классо монополешта духьала, шийн политически социальни бокъонаш лорайр духьа, социалистически идеалаш котьадар духьа тlатlа низ болашагlа еча выступленешна.

Маркса, Энгельса, Ленина лергбоашача идешна хьалхобахча советски наьха дег тlара цlена классови солидарноста уйла я «дерригача дуьнен къахьегамхой сийлахь-доккхача вокарца». Пролетарски цхьоагlо — империализмана духьала атта боецаш лоттабеча къовсамо бошкха низ а потеншаш духьноле хьаст а.

Укхазара, Цlеча майдан тlара, вай дlайийха моаршал дохьийт дуьнен боллой бодама ерригача отрядашка, классови къовсамгlа гlоллача вай соратникашка, тахкомах чакхъяьнача цар авангардага — коммунистически болхлой партешка! (Чlоагlа тlоараш тох).

«Масса а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!» ааьча лозунгаца кхехьаш Цхьоалагlа май тахан — из да дуьнена революционни арлалонаш яр духьа къовсам мел лоаттаберий цхьоагlон цlей. Дуьнен халкъашта юкъерча солидарноста байракхашта кlал социалистически мехкий халкъашца, боллой классаца оагlув оагlон а теха дlаьутт къамана социальни нортамукъалена тlехьара, колониальни lазаном расий вийсло цо халарен ерриге форман дlаьдара тlехьара къовсамхой.

Цхьоалагlча мая дийнахь вай цlаьхха а бакъьу США агрессеца духьала турпала къовсам лоттабеча Вьетнама, Лаоса, Камбоджа къонахчал долча патриоташца вай низ бола солидарноста хилар. Вай солидарность а бакъьолча гlулакха тlехьалатгеча lарбий мехкий халкъашца, къаманкоартамукъален, империализмала духьаларча болама дерригача хизмица. Дlахо а тешнаме доглахе йиш я царга советски халкъо шоаш хьаллоашоргхиларта! (Чlоагlа тlоараш тох).

Вай мехка Цхьоалагlча май цlей деззу КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь сийлахь-доккхий декхараш толамс кхоачашдеча хоалашна, Советски Социалистически Республикий Союз хьаьь сийлахь шоазткъе итт шу дуза юбилей гаргахкоачача хана. Съезд хинначул тlехьагlа дlаддахача укх шера вай мохк кхы а низ болашагlа хиннаб. Айеннай цун экономически оборонни потенциал. Дошкхий гlулакхаш леш да халкъа вахара хьал тоалара.

Дlахо хегlаьний социалистически демократи, Советий, общественни организацей гlулакхаш. Тlа-тlа хьакарегlех низ болашагlа деха лоах къахьегамхоша паччахьаликхена доал деча Чlоагlьенний советски общества идейни социально-политически цхьоагlо.

Съезд чакхъяьнначул тlехьарча шера итогаш ен моаш болча хьа ба советски наха дика кхетаду, парте XXIV съезда решенеш кхоачашеш доьха толамаш аьсандахар мел лоархlаме да, пятилетка шоллагlча шера задавеш кхоачашьа мел боккхача лоархlаме да. Хlаьз вайна мы а къаьгагlа бlаргагу производства эффективность лакхьяна, lилма-технически прогресс сихъяна, паргашлаьрхlаш хоадамболлаш юкъачаньяна ярг ца хилар.

Уж декхараш кхоачашдергдоза пахьташ къаьгта белгалдаьд съездо, гlулакхаца техкад, дерригача советски халкъо къоабел а дьаь.

Советски наха парте политика бlазза хьалдохьаш хилар, хьалхашка оттадаь декхараш дазза кхоачашде лахьхlа уж хилар гуш да ярхача социалистически яхьах, производстве хьалха латтарашa хьинаре хьегача къхх, коллективий кердача гlулакхех, вай мийрача Геранашарча Нижни тlемахошта Дайхенех шоай са ца кходеш деча гlулакхех. Берригача мехка патриотически хьинар айдеина хилар къаьгта хьахьекхар иттаза миллионаш болча советски наха дакъа а лоацаш хиннача Ерригсоюзни коммунистически суъботнико.

Дог гlоздоаккхаш долча Цхьоалагlча мая дийнахь вай партен паччахьалкхенон дег тlара баркал оал берригача сийлахьча советски къахьегамхошта — болхлошта, колхозхошта, интеллигенцена. Дег тlара баркал хилла церна вай Даьхен духьа, коммунизм хьалхара сийлахь-доккхача дерригача халкъа юкъерча гlулакха духьа шоай са ца кходеш цар творчески къахьегарах! (Чlоагlа дlаьлдаь тlоараш тох, «Урa!» боах).

Бlубенниен дог тийнам доаш дода советски хаьаъ ССР Союз хьаьь 50 шу дизарга — вай мехка дерригача къамийн народностий цхьоагlоан доттагlален доахача цlейка. Советски Социалистически Республикий Союз — из да ленински къамий принципаш йоаза кхоачашхилар, паргlата халкъий интернациональни кхоталлароа вошален хьокхам, Советски нах парте хьалхбебу дерригача къамашки народностешка дег тlара лоархlаргдолча уйлаша, пролетарски интернационализма шоай социалистически Дай-мехка боарам бокхаш чlоагlа мутlахь хиларен уйлаша.

Даим лелалда СССР халкъий доьзалга доттагlал, цlоагlлой, ла цар цхьоагlо—дlахо коммунизмагl вай хьеча наьхье берлача кoталон тоаш! (Дlаьлдаь тlоараш тох, «Урa!» боах).

Новкъостий!

Цхьоалагlа май белгалдоаккхача хана вайна бlаргагу КПСС XXIV съезда араяьнача [illegible] мел [illegible] дерригlен чеххбоах. Съездо хьахийнаш, машарен дуьнен хьалхьашта [illegible] кхьеча гlулакхаш лелалдеш тlехьарча, халкъий паргlатоланон доартамукъалена тlехьарча къамане программе массане а кхоабалаьь тlа а йийна, ерригача континенташна хьал а лаьна. Цlена дег-уйла долаш болча миллионнаш наха шоай дегардараши лерхlераш кхоачашхургхилар гу цу программах.

Съезд хинначул тlехьагlа машара наступленни хlайомадетеча хана кхы а дукхагlа чlоагlьенний Советски Союза, ерригача социалистически содружества позицеш, лакхьенний цар авторитет, тlа-тlа чlоагlдаьш доагlа империализма агрессивни политикана духьалара, хьалхьий машарен хlарамаленних тlехьара ншаши. Реакцие леладу тийна баллаш баьяя доаш дуна хушару европейски континентера политически климат, Европан чlоагlча машарен баркаре а тешалла. Дlаьш кхоачаш кlайдбе а, дуьнен халкъашта юкъера сагоагlа бола проблемаш къоастае а гlерташ, Советски Союзо массаза а принципиальни позицешкара чакхдоах шийн гlулакхаш, чlоагlа хьалоаттаду дуьнен социализма хьинтlаш, берригача вай доттагlчоа цхьоагlонхой, империализмане духьалара пайсоп къовсам лоаттабеча хьалгlий хьашташ.

Дезе новкъостий!

Хlара шера доагlача Цхьоалагlча май цlей — из да империализмана духьаларча, машара, демократина, социализмана тlехьарча къовсамхой эскара низ бола хьажар. Тахан укхаза, сийлахь-доккхача Ленина Мавзолейна хьалхешка, вай кlаьсха а тешаме дlахоайилду: Советски Союзо дlахо а лакха айдь шоргаа марксизма-ленинизма пролетарски интернационализма дlайкхе а даймохкара цlена котален байракх, халкъий паргlатон, прави хьакъен доаш лоаттабеча къовсаме байракх! (Чlоагlа тlоараш тох).

Даьхъела хийла Цхьоалагlа май — дуьнен халкъийне интернациональни къахьегамхой солидарноста Дий! (Дlаьлдаь тlоараш тох, «Урa!» боах).

Хоастий дийла сийлахь-доккхача советски халкъа — коммунизма хьалхьен доаллача! (Дlаьлдаь тlоараш тох, «Урa!» боах).

Даьхъела хийла Советски Союза Коммунистически парте — тохкамех чакхъяьнна боккхой классен берригача къахьегамхойн авангард, коммунизм бахьан доаш лоаттабеча къовсаме советски халкъа баьчен организатор!

(Ерригача Цlе майдан салам дlадарж чlоагlа, дlаьлдаь деттача тlоарий тата, Митинг дакъа лоацараша Советски Союза Коммунистически парте, цун ленински Центральни Комитета сийле лоаш доал. Цхьа сахьта дуьнахьа «Урa!» аьхаш хоз. Ерригача майдан тlа ца пролетарски гимна «Интернационально» дег гlоадоаш йоалл йиш).

(ТАСС).

• • •

Чlоагlа лелийтlар машарен болча советски наха, дуьнен дукхача мехкий къахьегамхоша новкъоста Н. В. Подгорне даьча къамаьлага. Юха а декаш да зовраш болча наха аха «Урa!»

Даьхъела хийла КПСС!

— Халкъа парте цхьан да!

— КПСС ленински Центральни Комитета сийле, сийле, сийле хийла!

— Коммунизм котьаргха!

Митинга юкъе даьхъа лоаца зовраш бола мах В. И. Ленина Мавзолейна юхе гlолла тlехбовл марша, оазаш гlа боахаш.

Цlейна юкъе даькъа лоаца къыбараш ГУМен исторически музейн оагlонтахьара майдана кертерча мотте тlабовх. Цар хьаду «КПСС» яха доккхий элпаш. Майдан тlа бовл къахьегамхой демонстраци кертерча колонна маьшхашь. Хоза кийчъяча панношта, макеташа, транспаранташа дуьнe вай таханарча хlоама хьакхьалача доккхача гlулакхех, партен халкъен цхьоагlонах, мосларгlа пятилетка лакхаран сийлахьна кхоачашьяьхь къахьегамхой хийца хилерах.

КПСС XXIV исторически съезда хетаь, майдане гlолла дехьбоалаш низ болча талгlеншда дех, ленински партега, хlара кхоллача советски халкъага хоаттам доаш моаршал.

Йоалаш я мехка паччахьалкхен герб чулаьца байракхаш йола машинаш. Ленина суьдаьд «Халкъа доттагlал—сийлахь-боккха низ» партен хьалхедда халкъий доттагlаль яха лозунг.

Цхьоалагlча май боазача гlонна — пятилетка тlаьнахьегама ритм. «Пятилетка хьалхарча шера план толамица кхоачашьйаьй!» — аьлда дlа хьоашта тlара цlе муглораш кура ла. Советски тlемакошта нахарахьа долча мехкий тlемакошта тешаме лорадайна социализмана карагlдаьккхараш. Иштта аьллад делача дийна хоза къовсаме кхьоча анзо тlа.

Машар, — из дош тахан йиш а дийнад зовраш йола транспаранташ тlа, паннош тlа, лозунгаш тlа. КПСС XXIV-ча съезда оттаь а вай партен правительствоси кхдалаха кхачайаьйеш а бола машара программа кхоача [illegible], миллионнаш бола наха тlатlа дуьнагlа хьахоан.

Дуьнен социалистически системa, — из интернационализмана ленински идей бахаро кхоачашъярда. Цlеча майдан тlа Цхьоалагlча мая кхьетарда уротlехьай вай деххарешла дуьй беххий байракхаш.

Майдан тlа бовл спортсменаш дуьне, Советски lай хилача спортивни чемпионаш, мехка а Европа а чемпионаш. Чlоагlа хоза бу берашта аь гимнастически упражненеш.

Мавзолей лерlаш тlа гlолла лаьтlабовл пионераш октябрята. Парте правительствон кулгалхошта зезаш лу цар.

Цул тlехьагlа къахьегама столица цlей доаш. Цхьоалагlча мая кхьалара Москвас тешаме хьахьокхар тахан цун предприятеш хьалхе доьчуь дукхагlа а дикагlа а болх бе хилар. Халкъа вахара хьал тоалу — пятилетка кертера декхар кхоачашхулаш да. Колоннаш рапорташ гуш я столица хlара доагlал бола сийле.

Цlеча майдан тlа гlолла чакхбовл хьуьйгаш хлебераш. Пятилеткагlа белгаладь межахара, цlена бошмаша белгаладьхlад хlара шера долча мехкьера дазрхlеча шера 196 миллион тонн хlат чударгда аьлла.

Трибуне хоа гlолла тlехбовл советски lилма штаба — СССР lилманий Академе вахараш. Церна юкъе ба дерригача дуьнене бовзаш бола lилмахой, дахкен а дуьнен халкъашта юкъерча а премий лауреаташ. Керд – керда зал тlабовл майдан тlа. Столица къахьегамхой демонстраци чакхйоалаш я.

...Массаза сахьта lаьхьевар даьйна хетаь демонстраци. Из я ...[illegible] яхьаь хьоагlо, ленински партена гонахьа хьоталлара. КПСС XXIV съездо белгалдаь исторически декхараш тlечlоагlбе кхоачашдаьра йола дег тоаллоаллта манифестаци.

МОСКВА. ЦIЕ МАЙДАНЕ. А. СТУЖИНА сур.

ТАСС фотохроника.

МАЙ! МАШАР! КЪАХЬЕГАМ!

Грозне Ленина цlерагlча майдан тlа хинна городо къахьегамхой демонстраци

Хlара шера боккхача безаме вазду советски наха дуьнен халкъашта юкъера къахьегамхой бертахьоагlон ди — Цхьоалагlа май. Шийн тайпара белгало йолаш да из укх шера. Вай мехка вахаре lаьдьмате боккха лоархlам болаш, советски наьха деган гlоздолаш дола гlулакхаш дахьаш кхьчал кlанз аламий бlаьстен цlей.

Коммунистически парте XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш. массалагlча пятилетка шоллагlча шера план хьакъ хьалха кхоачашъяра, Советски Социалистически Республикий Союз хьаьь 50 шу дизара бахара из боагlара накъбабакара шерра социалистически яхь йоаржайай Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоша.

Промышленни предприятеш, колхозий, совхозий къахьегамхоша тlагlертта къовсам лоаттабу производства эффективность айяра, технически прогресс сихъяра, продукци дукхагlа яккхара, цунга дlалодар- чухьнахов даккхара, лаьтта лелаьдара культура лакхьяра тlехьа.

...Тахан хоза кийчъенний Нохч-Гlалгlайче. Республика городашка, юрташка, боллой посёлкашка — массанахьа а кхьчад къахьегамхой боча цlей — Цхьоалагlа май. Массанахьа СССР хьаьь 50 шу дизара дала из доагlара иакъадахара тlахьехаш йола лозунгаш, транспаранташ гуш я. Гlозбаьнна, хоза кийчбенна цlей дезаде арабаьннаб Нохч-Гlалгlайче къахьегамхой.

Селхан къаьстта хоза кийчъьнер республика столица — город Грозне Ленина цlерагlйола майда.

lуйрийна итт сахьт доал. «Лахуагlа массане аь а ьле фанфараш ея. Микрофона хьалхашка ва КПСС Нохч-Гlалгlай обкома хьалхара секретарь нов. С. С. Апряткин. КПСС обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, парте Грозненски горкома, къахьегамхой депутатий Грозненски горисполкома цlерагlа цо Цхьоалагlа май даькъала дуьц республика къахьегамхой. Хlара Цхьоалагlа май шийн белгало йолаш хул, аьлар цо. Советски наха къаьстта белгала да укх шерара цlей — из деззу СССР хьаьь 50 шу дизара кийчо еча хана. Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоша, берригача советски наха санна, дикача толамашца деззу Цхьоалагlа май. Тахалаьча демонстраве цlинкла а хьахьокх, Коммунистически партена, Советски правительствана гонахьа советски нах айхха кхотабенна хилар.

Цlеьлла цlийлу Ленина цlерагlйола майда. Хьагучайоал хьалха латтача предприятей байракхаш яхьаш йоагlа колонна. Трибуна тlара дlайхе моаршал хоатт массалагlча пятилетка шоллагlча шера планаш хана хьалха кхоачашъеча дикий толамаш доаллераша.

Трибунана хьалхашка гlолла чакхбовл спортсменаш. Бlубенна гlа бовхаш боагlа Ленина орден лелаеча «Спартак», «Динамо» обществай «Трудовые резервы», «Буревестник», «Труд», «Локомотив» обществай спортсменаш. Цар яхьача майдалгаша, тайп-тайпарча кубкаша, хьадовзийт цар дезха доккхий толамаш.

Трибуне тlара дlайха моаршал хоатт профессионально-технически училищай дешархошка. Юбилейни шера шоашта карагlдаьннача рапортш тел № 5 йолча, № 2 йолча Ерригроссийски яхье хьалхара моттиг яьккхача училищей дешархошка. Хургйолча нохкдахтахошта, химикашта, бахача наха бытовой гlулакхаш дерашта, торговле болхлошта, бе йоаза СССР хьаьь 50 шу дизара сийна лаьржа яхе карагlдаьннараш хьагойта транспаранташ, лозунгаш.

«Май! Машар! Къахьегам!» яха дешаш тlехьадь транспаранташ бе йоахкаш Ленина цlерагlча майдан тlа бовл № 1 йолча юкъерча школа дешархой.

Укх юбилейни шера Грозненча школай дешархоша Ерригсоюзни коммунистически субботник йолча дийнахь гулдаьд металлургически промышленноста эша дукха тайна хlама, дlасlагlайй эзар гаьнаш, лостам баьб школай хоашка.

Цхьоалагlча майна сийна города районашта юкъе социалистически яхье дикагlдола толамаш даьдача Старопромысловски районан колонна йола майда тlа. Байракхаш яхьаш боагlа производстве хьалха латтараш новаторашi. Районе колоннана юкъе эгара хьалха а боагlо хьакха. Октябрьски революцие орден лелаеча «Старогрознефть» НГДУ коллектив. Трибуна тlара хьахоз: «Сийле хийла Советски Социалистически Республикий Союза», «Сийле хийла Советски Союза турпалийн боллой класса».

Партен правительствон кулгалхой сурташ, КПСС XXIV съезда решенеш толамица кхоачашъяра тlаьхехаш йола плакаташ дахьаш боагlа района къахьегамхой.

Къахьегама, машара, бlаьстан цlей шоаш деззе боагlаш курал а йоаш йола толамаш даьхад районе дуккхача предприятеша, учреждениеша, организацеша. Иштта «Грознефть» АТК къахьегамхоша даьхача плаката тlа яздаь да цу предприяте къахьегамхоша план 102,7 процент кхоачашъяьйгеа къахьегама оасарле 2,5 процент лакхъяьйтёа. Опытно-экспериментальни завода коллективо пятилетка шоллагlча шера бет бетта план хайал хьалхе, 4 апреле кхоачашъяьй. Дикка лакхъеннай къахьегама оасарле, lилма-технически прогресс сихъярах производства экономически эффективность лакхъяреи шерре къовсам боаржабаьб предприяте.

Трибуна тlара хьахоз: «Сийле хийла «Электроприбор» завода къахьегамхошта». Цу предприяте къахьегамхой укх деношка шоай завод бола бе йоалленача хана денз 10 шу дизара юбилей езьеш хиннаб. Цу йоккха йоацаш юкъе завода арахеца продукци массехаза алсамъяьнний. Хlаьз цар кийчъю продукци вай мехка моттигашкара доаллераша дукхача мехкашка дlаухийт. Из дерригa де аьттув баьнна цар вай мехкарча дукхача предприятеша оборудованеца, кадраша, кхыдола чуьна новкъостал лоттадар бахьан долаш.

«Советски Союзе къахьегамхой! Хьинаре къовсам лоаттабе КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяра! Пхе шера планаш толамица кхоачашъярга белгалдоаккхаргда вай СССР хьаьь 50 шу дизар!» — хьахоз трибуна тlара.

Майда тlа йоал Старогрозненски бурувлеттача балхий управлени коллектива цунна тlехьа я «Грознефтегаз» № 2 йолча технологически цеха коллектив. 1 Майна дика совгlат кийчдьд цу предприяте къахьегамхоша — бет бетта планал совгlа 720 тонн нефть.

Цул тlехьагlа майда тlа бовл района гlишлошъеча предприятей, дарбаш учреждений боллой. Къахьегамхошта бе доахача плакаташ, лозунгаша дерригача дуьнен къахьегамхой цlей — 1 Май даькъала дуьц.

(Чакхдоалар 4-ча оагlуве тlа).

СУРТА ТIА: байракхаш лелаеш колонна.

СУРТА ТIА: Старопромысловски районан къахьегамхой колонна.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕ ЕЗА

МалгIабика партийни организаце чIогIа лоархIам бу организаторски болх тоабара, тIайнца решенеш кхоачашъяра леррагIен хаддаьзек тIехьожам лоаттабелген уж мишта кхоачашъю хьожалгеи IалашдIара.

Парте горкомо, юкъьанцарча партийни организацешка керттера уйла тIайоххийт пятилетка овлангара декхараш кхоачашдарца — общественни производство дегIаккхувлара, цун эффективность, лаккъяра, Iилма-технически прогресса, къахьегама овсарле сихагIа лаккъара дарда тIа къахьегамхой вахара материальни культурни боарам дикка айбарца дувзадеина долча дешашта.

Аланза дергдац, укх тIеххьарча хана беррагача тха организационно-партийни, идейно-политически, боахама балха боарам айбешна, партийна решеней низ чIоагIбенна хилар. Уж кийчъяр, тIацар, чакхъяхар парторганизаце организационни балха лоархIамегIара дакъа да.

ТIайна решенеш кхоачашъеча тIахьожам лоаттабарга дилазчнй болх дика аIаштIехьбоах МалгIабикерча бурувтохара балхий Управлене партбюрос.

КПСС ЦК, Нохч-ГIалгIай обкома, МалгIабика горкома еррига решенеш партийни собранешкеи бюро заседанешкеи юш, царех кIаргеяс лаьца мероприятеш цийтаю уж кхоачашъяра чакхьяна.

Масала, 1972 шера шиара дийцар доа — «КПСС ЦК ноябрьски Пленума итогаш партийни организаце декхараш», доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателя заместителя нов. С. В. Синельникова.

ТIайнцача соцам тIа къоабалбора КПСС ЦК ноябрьски Пленума итогаш, цул совгIа хIаьздалдар, беррагача коммунистий терсаш хьалдашке оттадаь декхараш кхоачашдара тIаберзабаьча балла чIабахийтаиза, партийни бюрос партийни пачхьалкхнени дисциплина чIоагIъяр дукха къовсам лоаттабаиза, плакаш социалистически, декхараш кхоачашдара хьалхара хIаране бехктокхам лаьцбаиза, коммунистий авангардни лоархIам айбаиза, экономически доказа коллективаша юкъе бене клетама балха терко дукхагIа яиза ярг ца хилар.

Собрании дийначул тIехьагIа партийни бюрос чакхйоал КПСС ЦК соцам, цул а партийни собрани а решенеш кхоачашъелта Iалашдеш йола мероприятеш.

ТIайнца решенеш кхоачашъяра тIахьожам бара маIан а долаш укх шера март бетта партсобране дийцар «Технико - экономически лоакъамаш тоадара дакъерча коммунистий еррагача коллективен декхарий хьакъехьара» дош. Ир доаш, коллективе дуцца отталале хьалхагIа, бокъонца кийчдир. Тохкам беча дака хьагучадийна кхоачамболхараш тар ма лу сихагIа дIадоахар, хIаьта ихьадараш дIадахара мероприятеш кийийр, балха йиза экономически анализ йир.

Партсобране бийцар «Череповецки металлургически завода кулгалхошел инженерно - технически болхлошел коллектива членашта идейно - политически кхетам луча дакъа лацарех» болз КПСС ЦК соцам.

Соцам тIа а мероприятешка а белгалдаьд коллективера деррига гIулакхаш тоадара дакъера кулгалхойн беррагача инженерно-технически болхлойн лоархIам а бехктокхам а лаккбара новкъостал деш дола гIулакхаш. Управлене инженерно-технически болхлошца дукха мероприятеш чакхьыхдай коллектива болх тоабара дакъерд цар лоархIам айбара. ДукхагIболча инженерно-технически болхлоша 1972 шера хIаране ши-шийна декхараш тIаийцал, ши-шийна творчески план оттанай.

Цу соцамга хьежжа партсобране дийцар «Партийни группай балха стилах» дола дош, цига хьагучадаьлар царех цхьабараша коллективай гIулакхашта йоагтIаш йола влияни еш ца хилар, хIаьта цхьаболча коммунисташа шоай хьинар хьа ца гойташи цкъаза кхиметтел шоаш а бокъо йоацараш леладеш хилар. Масала, коммунисташ Чаплыгин, Лыцаев, Севостьянов маларах беда а болаш ух балхи, кхы тайпа леретIардаьнна хIамаш леладу. Партбюрос вешсин йир еррагача партийни группашка, КПСС Уставо дIадехараш кхоачашдарах лаьца коммунисташа отчеташ тергйолаш, коммунистий собранеш а лаьна. Цу тайпара собранеш яра бехктокхаме хургболв партбюро членаш, кулгалхойн инженерно-технически болхлойн чIоагIбир. Цу тайпара, цхьа бийцача бисэнзар КПСС ЦК ноябрьски Пленума соцам. формально буцанзар, из кхоачашбара тIаерзаеь дукхи мероприятеш белгалйир.

Лакха дийцачох гуш ма дарра, бурувтохара балхий Управлене парторганизаце тIайнца решенеш кхоачашъяра тIахьожам лоаттабара даькъе доархIамегIара моттиг дIалоац коммунистий собранеша. Укхаза боккха лоархIам бу мугIарерча коммунисташа къамаьлаш дара. ГIулакхаш малагIча хьал тIа да хара лоаттабу тIахьожам тоабара лоархIаме средство я из.

Парте членашеи кандидаташеи хьинаре дакъа а лоацаш чакхйийлар тханцига «Социалистически цхьа аIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам бувцаш хинна партийни собранеш. Цига дакъа лаьцар городской парторганизаце составах 90 процент сонгIчар, пренешка къамаьлаш дир аIашагIкхийттарех 40 процент гаргчар.

Корта а болаш, пIенхаштта къамаьлаш деча дийна дукхагIачера предложенеш дийцар, критически замечанеш йир, цхьа долла аIаштIехьъяккхара, цунна юкъе дакъа лоацараштa тIайнца декхараш кхоачашде аьттув хургболв хьалаш аIаштIехьдахара, материальни моральни стимулаш "эргайоахаш тоаяра, администраце гIулакхашта лоаттабу тIахьожам чIоагIбара, производства резервах бизагIа пайда эцара тIаерзаеь.

Партийни организацеша цу собранешка хийчъяьча мероприятей ларда тIа хIанз кхы а шерагIа йоаржаю ахь, нIеланIча пятилетка заданеш сихагIа кхоачашъергйола гIулакхаш аIаштIехьдоах.

Къахьегача коллективашкарча гIулакхашта массанахьа а кIоаргга а тIахьожам лоаттабара средство хиларах тарра собраней низ чIоагIбара боккхачл лоархIаме бе «Ярославски городской партийни организаце партийни собранеш ярах» лаьца КПСС ЦК-ас баь соцам. ХIанз хан-ханнахьа хул городерча парторганизацей коммунистий собранеш.

КIезиг-дукха тоаденнад собранеш елга, дувцн уттадеча дешай чулоацам хувцабеннаб, тIахьожам чIоагIагIа лоаттабу тIайкеш йола решенеш а критически замечанеш а кхоачашъяра. Собранешка корта а болаш шерра еча критика новкъостал ду кхоачамбоацараш дIадахара, наьха опытаца толашагIа дараш дIадоржадера.

Партсобраней хаддаза терке еш хилар къахьсте дика гуш дЯ «Ингушский» совхоза (парторганизаца секретарь нов. М. Х. Гулоев), «Малгобекнефть» НГДУ (партнома секретарь нов. П. А. Вуеев), «Грознефть» объединене транспортни контора (партбюро секретарь нов. Бурсина), «Малгобекмежрайгаз» треста (партбюро секретарь нов. Прудько), парторганизацей балхах. Партсобранеш хан-ханнахьа чакхйоах, цига дувна уттаду эгара сагоагIа доле производственни общественни вахара дешаш, лоархIаме средство а уж парте правительствен директиваш кхоачашъяра тIахьожам лоаттабара.

Коммунистий инициатива дийнаш йоллаш [illegible] решенеш кхоа[illegible]ча тIахьожа[illegible] уйла [illegible] тIа[illegible] новкъостал ду[illegible] [illegible] Укх[illegible]рча [illegible] [illegible] информаци [illegible] горкома юкъьанцарча парторганизацешка, къахьегача коллективашка хула еррига событеш сихха тержадъ. Шоай аргIанна коммунисташ а дикагIа кхетаде баьнний парте горкома КПСС обкома хIара денцара гIулакхаш.

Парте горкомо, партомаша коммунисташка хан-ханнахьа [illegible].

ХIанз шоай гIулакхех отчеташ еха яьцай партномаш. Апреле парте горкома отчет [illegible] коммунистий «XXV областной партийни конференце, городской партийни организаце хIоавущашкеи активай собранешкеи коммунисташа яь критически замечанеш тийнна предложенеш кхоачашъяра лелама хьакъехьа». Доклад йир КПСС МалгIабика горкома хьалхарча секретара нов. Д. П. Санькос. Цунца дувзадеина хIана партсобранеш хул парте горкома а бюро а членашца отчетни доклада а еш.

Дукхача юкъьанцарча парторганизацешка болх беш я администраце гIулакхашта тIахьожам лоаттабара бокъо чакхьеккхара аIашагIъекка комиссеш. Цу комиссей новкъостала партийни организацеша дешие олияци ю боахима декхараш кхоачашдара гIулакха, хьинаре общественни болх бара юкъеуз коммунисташ, принципиальни, кхоачамбоацараца мишар хургболаш боля бе Iомабу уж. Комиссеша боккха боля кхоачашбу боахама-политически мероприятеш чакхйоахача хадамбара тIахьожам лоаттабара.

ТIайнца решенеш кхоачашъяра тIахьожам нийса оттабар бахьан долица промышленни продукци хьаяра план кхоачашъяьй дукхагIйолча предприятеша, дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, продукци хьаярга дIабола мах лохбеннаб.

Еррагача райома кхоачашъеннай пачхьалкхенга шура йоахара план-задани. 1972 шера хьалхарча квартале 103 процент шура, 140 процент фуаш деддад пачхьалкхента.

ХIанз СССР хьаиъ 50 шу дизара яха йоагIача тайпара накъъяхара доккхагIдола декхараш тIаийцал района промышленни предприятей, гIишлоягъяра, транспорта, бувзама, колхоза, совхозий коллективаша.

И. КРЕСТЬЯНИКОВ,
КПСС МалгIабика горкома организационно-партийни отдела заведующий.

СССР-е 50 шу дузача денна сийлена накъьахдаь социалистически эхье ьнначa Грознески ремонтно - механически завода мехашта, участнашта юкъе хьалха латт котельно - сварочни участка коллектив. Бит бетта задани хамал гон дИ хьалха кхачаш е яь, цай бетта чотах цо архийцар 15 эзар совгIа сома мехьха мехидьттахошта эша тайп-тайпара продукци. Белгалбаьнна дика накъахегаш ба цига нательщикаш Ванеэвеч Юрий, Зенне Заиди, электросварщикий бригада бригадир Бандаренко Георгий, эзорачи Осипов Владимир. хьабараш. Юкъера дакъхIача царех хIаране сменни нормаш 150 — 160 процент кхочашдье. Цуаунхьe хIанналдье кхоачашъяьй цар 5 — 6 бетта шоай производственни заданеш.

СУРТА ТIА: электросварщиккий бригада бригадир Г. Бандаренко.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЛОАМАН ДУКЪ ТЕД

Термез — Курган - Тюбе — Яване бола машинникъ буллача эгара халагIа йолча участе кхачай № 36 йола дIа-юха лела механизированни колонна. Iеладмате дукха ира урхаленашa мухаленагаш йолча Гараута яхача лоаман дукъ теда лоладаьд укхаза гIолле иикъ чакхбаккхара. Хьалхера вьорг хьаккха хьинай лоамах. Урада, Мангышлака, Центральни Казахстана наькъаш доиняча денал чIоагIдеина бола наькъаш декхараш Актау лоаман дукъ дакхха болабеннаб.

Мекха эгара къулбехьара машинникъ пятилетка чакхйоаллаш бокъонце болх бе болалургба. ХIаьта хIана укх сахьата хенна эксплуатаце дIайийцай Термезагара Шаартуз яхача станцега кхачалца йола 137 километр йIаьха участок.

(ТАСС корр.).

Шаартуз.
Таджикски ССР.

Ханал хьалха

Къаьстта дикa къахьегаш совгIат кийчдаьд бIаьсталн дезача цIейна — ЦхьоалагIча майна нов. Сафронов верте даттача Грозненски автотранспортни предприяте водителаша, ремонтникаша. Бит бетта план 27-ча апреле кхоачашъеннай цар. Планал совгIа вай республикерча халкъа боахама участкашца дIа-яха бихьаб 20 эзар совгIа тонн мухь. Планал совгIа мухь дIа-ела бахьараx, цунга дIайода мах лахбарах пачхьалкхенна пайда бара бит-бетта задани 10,6 процент тIеххьоалчашъяьй. ХIаьта планегIа лахдIечул совгIа бада шийда 20 эзар сом да.

Уж толашаш доахана социалистически эхье хьалхара моттиг дIаьккхай В. И. Тесля верте даттача шоллагIча автоколонна коллективо. Цо эхы а хьалха кхоачашъяьй баь бетта план.

М. ЗАХАРОВ.

ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

СССР пачхьалкхех бюджете латта еррига учреждененш организацеши декхарийла а 1972 шера 1 июле денз 1973 шера 1 январага кхаччалца йолча хана керттерча фондай юха [illegible] бе а уж мел леладь а хьажа а.

Цай мехка эгара хьалха юха беш болча цу маьхла керттера маIан:

керттера фондаш мел я а цар структура мишта а бокъонцен нийсен хар, дIахо йолача хана халкъа боахам эргабаьккха тоабаре, уж юхаметтаоттаяра мах и уж лелаяра бoарамн къоастабар;

халкъа боахама керттера фондаш хьаяра хIанз болча маьлагIа цар маI бола мах оттабар да.

Из деррига далейта хьалха бокъа кийчон белх бе беза: мах юхабе безаш хиларах дола приказаш арадака деза, лаьрхIа йола комиссеш аIашагIтоха еза, организационни планаш оттае еза.

Берттера гIулакх лархIа дола керттерча фондай объекташта инвентаризаци ярах, цу хара тIа бертбе юха беш бола мах а. Инвентаризаце хIара бюджетни учреждене йоал керттерча фондаш мел я харал совгIа цу фондай бухгалтерски учет яра новкъостал де а деза.

ХIара бюджетни учреждене инвентаризаци е еза цу учреждене доалахьа йолча керттерча фондай объекташта меттел, де арендагIа, хоралва ,хамна пайда эцара хьанйнача объекташта а.

Коммунальни боахама объекташ хьалхьечен парна эксплуатаце ечен, хIаьта иштта коммунальни боахам тоабеча учреждененшен организацешен инвентаризаци ю боахам арахьа тоабеш йолча объекташта а (къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполкомашта вара долча наькъашта, тротуарашта, тIаьшта, набережнешта, кхыча сооружденашта).

Инвентаризаци ю тIакхча керттерча фондашта юха мах беча комиссешта .Нийса а ший хинахье а инвентаризаци яра бехкетоххаме ва бюджетни учреждене кулгалхоиш керттера бухгалтера. хIаьта централизованни бухгалтери хьожаш йолча учреждененшен организацешкаш бехктокхаме ва бухгалтери чуйолча учреждене кулгалхой цуи керттера бухгалтери.

1972 шера 1 июль тIеххьаечи бюджетни учреждененей бухгалтерех декхарийла я керттерча фондашта инвентаризаци е хьалхара кийчо яра еррига мероприятеш чакхьяха. Юха мах беш йолча комиссеша ха деза 1971 шера 1 январе денз юкъебоалаьча керттерча фондай хьолача Типовой классификацега хьежжа бухгалтерски учет хьяйй.

Учета типовой формаш юкъе йоалаьча дагIа, нийса а дима а оттале деза инвентарни карточкаш. Фактически йолаш йолча объектай юккъьанцарчa учета кхоачаш йоаца еррига дакхеш гулъеш, керттерча учетни средствен бухгалтерски дакъй хьахьна делтеда еза.

Инвентаризаци е йоалаллехьа (1972 шера 1 июль тIаккхачаллехьа) бюджетни учреждененей организацеи бухгалтераша тIера дIахха еза юхаметтаоттае а дIахо болх бе а пайдала йоаца керттерча фондай объекташ, учреждененна ца эшачь объекташта реализаци е еза.

Бухгалтерена декхар дораш тIадуж учреждененш еррагача инструктивни материаллашца (сборникашца, ценникашца, ведомостанашца, отчетни формашца) Iалашъяр.

Керттерча фондай юха мах бара дувзадеина Нохч - ГIалгIай АССР статистически управлени хьожай бехктокхамерча гIулакха кийчо еш республика хьайолча учреждененшен организацешен бела болзага.

Болхьа дукагIйола бюджетни учреждененш тIехьаре кийчой мероприятеш чакхьяллара. Белх дIалара а кIезигача боараие а бу. Керттера фондаш учет типови формашца хьежжа яц, из бахьан дукха показателаш тIекхьегчдац. Ма йоагIара дIахаъъалнац керттера фондаш.

Къаьстта пIенхаштте кхоачамбоацараш гучадаьннад воронтаран IIилма-тохкама станце, ветеринарни лаборатори, Керано шерагIча ДК-е, 9-ча городской больнице, кхы дукхахчахь а.

Цига керттерча фондай мах юха бе безаш хиларах дола приказаш тохадац, комиссеш аIашагIъехкадац, кийчо яра балхаш яра организационни планаш оттаьадац. Типовой классификацега хьежжа керттера фондаш группашка аIашагIтохадац, юкъьанцарча учета типовой карточкаш оттадаьдац.

Доккхий кхоачамбоацараш гучадаьннад № 15 йолча школе-интернате, № 41 йолча школе, городской стоматологически поликлинике, горпечатае, кхыча цхьайолча учреждененшка.

Керттерча фондай юха мах бе кийчо яра деча балхашта юкъе нийсаду кхоачамбоацараш ма кулла сихагIа дIадаха деза.

Министерствай учреждененей кулгалхошен керттерча бухгалтерашен цIенхаштта тIахьожам лоаттабе беза бехктокхаме мероприятеш яра кийчо еча. Цу болх оттаьча хана боккхача бюджетни балга Iалашде деза.

А. АГАНОВА,
Нохч-ГIалгIай АССР статуправленен начальника керттерча фондаш юха мах бара хьалхехьа заместитель.

ЗАВОД БОЛХ БЕ МАЦА ЙОЛАЛУРГЬЯ?

Малхаза а хотт, къаьстта наьсархоша, маца хьаьддь ирга вай кирпичикаш ю завод? Массехказза КПСС райкома бюро заседане повестке лаьттад из дош. Шинзаштта дийцар из дукха хе йоаццара а.

Из кхоталле а да. Атта дац Грознера, кхыча моттигашкара кирпичи а кхухьаш цIенош, промышленни объекташ, школьни цIенош хьалъе.

Массех шу хьалха гучадаьлар шу юьхьанча заводо арахецача кирпичико талагара наькъа, хIаьта организацей, предприятей хьашташ кхоачаш ца долга. Ира бахар хул мел ена [illegible] арахеца.

Дукха ха дааленна ходрацадар [illegible] лакхой цIенаш, йоажйир дикха турба, дIадьхар кирпичикаш йотта лишкаш. ХIанз хьалха хинна гIишлойн аIаша бецалц укхаза. «Реконструкци ю» аьнна дIалацадьала а керда, хIаьта хьалха хиннача тура йоала гутант а из. Кхы гургбац наьсархошта [illegible] чура кирпичи [illegible] [illegible]

[illegible]

Иштта ха, къахьегама [illegible] бола царех чIоагIа ца таханара Назрана, района Цунгъье а сагота парте райком, цудукъе сатуха цуйга мара. Из хьалъе тIехьдалезие цошка ду ху района промышленна, хIана аьлча тханнара хьатIехкуькхе кийтешца цуксе хIана доаси наме аьта дIахара транспортата.

«Маца ирга ца [illegible]», Из хатта[illegible] [illegible] хьа [illegible] укх хоапежа. № 432 [illegible] ПМК-ас, [illegible]

[illegible]

— [illegible] — [illegible] начальника Казбек [illegible] — ХIамо [illegible] 55—60 [illegible] Цукхьье [illegible]

КIезига ба болхлой, къаьстта маIе мах, из бахьан долаш монтажи балхаш сеха латт. Сихха Iобилла безаш бе кран тIалеларгбола хьалх наикъ. ДIа-хьа а кхайсе яда сона рельсаш. Саг вац лийс а хь Iовхка, сварочи балхаш де. Сварщикаш ца хилар бахьан долаш кийсагIа аса латт сушильни пешкатIара монтажи дукха балхаш а.

Объекте хьа мел деш дола хIана электроэнергена дувзадеина да укхаза. Каст-каста хетараш хул, бахьа цаI электрик вац укхаза. ЧIоагIа дошъяраe ю цу гIулакхо, балха процесса технологи телкхо. Завода пишна чура эра мел аргйола кирпичик тIалаттаe аьцка бетона надалеш дIаоттае моттиг нийчъеш балах маалхан балхаш IотIадеттам, коча бетон Iотe а е еш. Царна юкъе еха латт цо бедж бе безаш йола вибратор. Тоаа саг ваш. Площадка ю балхаш а сацийта доагIаш дар бокъонашка [illegible]

[illegible]

[illegible] ПМК-ас. [illegible] из хьалхаш цуь ца дакъа доааш йолча Грознерча «Тепломонтаж» тресте еча бригадас.

М. КАРАЕВ.

Охотски форде йисте гобаьнна латташ лакха лаьмаш а долаш вгIача кьуна юкъе латт буровой. Дукха ха йоакхаш укхаза Сахалинна къулбехьарe даькъа тIа «Окружная» яхача моттиге хьодийллад мехкдаьтта корда тIоаеаш.

ХIанз буровое горизонта тIера тIоенаш толкаш я Сахалински мехкдаьтта лехача экспедице коллектива.

Социалистически эхье толашаш дахерах СССР геолога министерства карара кара тела ЦIе бейрахь цинай Сахалински мехкдаьтта лохача экспедицена.

Корда саеца хьакхьачай. Аьрадахьара аьттехьа — буруадетта мастер С. Михайленко, буруадетта П. Васильченко, слесарь Г. Зиновьев, буровоя начальник П. Чурилов.

О. Галущиe сурт.

ТАСС фотохроника.

ИШТТА ДАЬННАД СИЙ

Хоза, тIадийхача дика тоаш дола барзкъа йIаргаладйче цуйна безам тIа ца болаш, из тийгар малав ха ца хьожаш висаш лагаъ сaг. Из барзкъа хьадаьккхара цунна маха баькхаре доаш кулгаш да дьле ола дукхагIчар. Уж сенна дола дIайтa хенаш заказчикашка шийк дукхаеча елийтта Грознерча мола цIеи барзкъаш доадаш йолча Зязикова Мадинас. ХIара бетта 100—120 барзкъа хьалоеких по ох, цхьабакхьа царех цхьаккха саг барзкъа во даькхад е маха ве баьккхай цийна дега боханн хинна цIашахийтаи ИбрахIиме Мадинас. ХIаьта молагIа саг по болх беча шийсоацца цунца хьахозаш дараш ер дешаш да: «Барзкъаш хоаеи тIадийхача тоаш тийгад, баркал хьала хьана, Мадина». Иштта цунна баркал яхаш модай цIеи предложене кийнада гIа заказчикаша даь йолзош дукха да.

Вешта-дика производственни, дикагIйола барзкъаш йоахара общественнишек оад нох модай цIеи кулгалхоша, цунца къахьегаш болча болхлоша. Иштта даькхад по иштта ший сий. Цуи керттердар да болх безаш хараиндар, цу балха тIа цуи йоакха опыт хилар, заказчикашца а шийца болх беча нахаца а безамеи Iимерзеи из хилар. Мичча хана а царна новкъостах, хьехам бе кийча я Мадина. Цхьан дийнахь Мадинас бола беча бригадерча хьонача хIамаш тегача мастера нийса тийгадацар заказчика барзкъа. Заказ ший даьга дIахаха бозе ха хьатIалттаяр. Хьона мастер оха, хорзагIьальна хьейоле. Барзкъа дакхара а тегара а бригаде эгара говзагIа йолча, шийна хьамсaрагIа йолча Мадинага хьлар по из гIулакх. Цо тийгана барзкъага а хьежа, нийсленно кхоачамбоацар дика дIадаьккхар да. Цудукъьа цунна чIоагIа баркал яхаш яр хьона мастер. Иштта по новкъостий ца деш саг вац бригадерча хIамаш тегача 25 мастерах.

Заказчикашта а чIоагIа новкъостал ду Мадинас, цар дагара я из. Ше йолча веxар безаме тIаэш по. Цуи бесага, докххьага-хIамигалга хьежжа хьахорж цунна дикагIа товргйола материал, фасон,

Хаиаддьн лоаш кхоачашау цийга декна хадд. Цудукъье дегара доигa дукхагIа хул пуше барзкъа тегийта ухараш.

Атта даьккхадац по цуй сий. Ялдайтта шу даьнна хнуаш йоагIаш йоI йолча хана, 1951 шера барзкъаш тега доаал Iомара балха йола Мадина. Кхьа бетта ученица йолаш хилар из. Дешен гIадикаш экзаменаш дIа а енна хIамаш тега мастер йиц под, дуккхера лакха балха разряд а элар. Деша вгIача хана цунна хийттача тайпара атта хиинабацар хIамаш тегарий болх. Цхьайолча хана балха тIа гIайнт хилар, цудукъье балхах дар лекхар, буургбий тоа сога яр бола кхаш пайдолар. Цхьабакхьа, балха тIа йоакха опыт йола, хьона нийчче хана новкъостал де кийча бола новкъостий дада даттаа хьача ате на дий къахьега ахаш, дагалуш по цее бола бе йолашна хьалхаре бетташ. Цу хана шийна новкъостад даь хIамаш тега мастераш кIццкха бецалургболаш из Мадина, хIана аьлча цох бокъонца йола хIамаш тега говзанч хьаьяраш уж бар. Нийслу халоннаш цIашеш, аьхадлаш ший бала разряд лакхъеш хьанаре хьадьега хьар гIалгIай къона йоI Мадина. Дукхай юкъ лаьлекха эгара лакхагIа йола балла яхдагIа разряда а йоакхаш социалистически эхье хьалха латтарий мугIардашта юкъе хаьа из.

Таза шу совгIа даьннад цу хана дена. ХIамаш тега пIакха[illegible] профессе йиcaш Мадинас [illegible] [illegible]. Керий, кхахнаяй, маIача даь [illegible] барзкъаш даха, уж тега [illegible]. Цудукъье оад цунах [illegible] [illegible] бола нахa барзкъаш тега [illegible] - универсал. Дика специалист хиларaдь 1960 шера хIамаш тегача мастерий бригада бригадираль хьожаю Мадина. [illegible] тIахьаьсаш яр бригада. [illegible] болх цIенхаштта тоабара [illegible] агаьаьср Мадина хIамаш тегача мастераша, Iомайер [illegible] [illegible]. ДIадо бригадо [illegible] тIа тIехьаьсаш хила йиш йоацилга дIахайтар бригадерча хIаранега. БехктокхамегIарча участкашка оттабар йоккха опыт йола мастерaш. ХIара дийкакь бригадае баьча балха итогаш а дaл, кхоана чакхдаха деза балхаш дIадоакийтар цо хIамаш тегараштa. Иштта къахьегам аIаштIехьбаккхарех массехк бутт балалеш хьалха латтача бригадашта юкъеяхар ю. Зязикова кулгалду бригада. Бригадирала болх беш йолалешера сайрийнарча школе бархI класс дика чакхььлакхар по. Цул тIехьагIа 1966 шера Ростове доаш [illegible] шера йола бригадиpаш дегашхой курсаш тIехадика чакхьъеккхар по.

Коллективе беш бола дагардерa бола, Грозненски горсоветe депутате декхараш массаза а дикла кхоачашду по. Иштта из дахарах ю къахьегача коллективерча бригадашта юкъе эгара хьалха ваер цунна социалистически къахьегама ударник яха сийдени [illegible]. Цу шера сий ла[illegible] даьннад маргIалва [illegible] Мадина. Цига балха из яра дене [illegible] опыт дIа а луш по хьалхабоа дукха болхлой бе шера. Царех ба хIамаш тега мастераш Дробина Алла, Далалова Хьава, Гагиханова Лейла, кхы дукхабараш а. Из къахьегаш йола Лаваненко Нина Николаевна верте керта хIамаш тегарий бригада хIара сменагIа нормаш 110—115 [illegible] цIенхаштта [illegible] хьаьхара ЦIенхагIа йийна.

Хьинаре къахьегар бахьан долаш дукха совгIаташ тийнад Мадинана. Итташ я тийна сийлен грамоташи ахчах премеши, хIаьта къахьегама хьежжа тIа дIа е [illegible] дукхаза а баркалаш яьхна. ДIахо йодача хана ший сий а лакадеш къахьега дерхI по. ЛоархIар кхоачашдеш оамал я цуи.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Сурта тIа: барзкъаш доахар М. Зязикова.

И. Плиева сурт.

КЕРДАДАРАШ ЮКЪЕКХУХЬАШ

СССР 50 шу дузуш денна сийлонца латтадеш долчу дина кийчо еш я В. И. Ленина цlерагlна Грозненски мехкадьттэ чакхдоахача завода коллектив. Цу дена къахьегама совгlат кийчдаре лоархlам болаш гlуллакх ду вай мехкадьттэ лахьячу предприятей дикагlйола опыт хьа а йовзаш из производствана юкъеяккхьар. Массаза а цу гlуллакха бойшо хиннаб завода технологаш. Уж къахьегама хьалхаяхара дала дукха масала доладе йиш я. lалахьара шеранка завода коллектива балха балхах хоада. Кхыча предприятей дикагlйола опыт lомадаре пайда эц заводе тайп-тайпарча формах, шоайна санна йолча мехкадьттэ чакхдоахача заводашка кест - каста экскурсешка бож хул. Цул совгlа вай мехкарча тайп - тайпарча заводашка командировке ух завода специалисташ: цига зедешна кердадар, дикагlдар балха юкъеяккха. Цул совгlа шоайла санна йолча предприятешка кайхиташ а кхоллийташ нахаддаш буваш я массадоа. Кердача техникахи, технологех лаьца информацеш тал дlа - юкъ, технически литература lомаду.

Укх тlехьарча шера СССР мехкадьттэ чакхдоахачеи мехкадьттэ химическии промышленноста министерства рационализаторски предложеней эстафета йир. Цига дакъалоацаш мел хиначча предприятешна шоай завода кийчъеь рационализаторски предложенеш, изобретенеш лелаша гаргагlйолча кхыча заводе дlайоахийтуш. Хlанта цо шоай аргlагlа шоай предложенеши изобретенеши цар на дlагlа а тоха кхычахьа дlайохийт. Цига эстафета йир бахьан долаш вай мехкарча предприятей массатlехьдаьнад хlара предприятера кердадараш шоай производствана юкъе даьха. Цу тайпара эстафета хиннай мехка мел йолча мехкадьттэ чакхдоахача предприятешка.

Вахаре къахьегам шоайла гаргагlа йолча предприятей, а гаргагlйоаццача предприятей а опыто боккха пайда беш хилар. Из хьахаьнаб йиш я къахьет - къахьеташ производства. Вагонашка мотаьлар деагара арахецаре мехкадьттэ бадала керданасена кревинга аз хана 40—45 дийна бийсса йолча ремонт лахьабеш доладий из. Из бахьан долаш установка къахьегама оасарла дукха лахлу. Дуккхача шерашка пневматически турбинагий ноднъестаца кулгашца дlабоахар из кокс. Из бохк чоагlо хала а чоалхале а бар, бокъдолаш хоттаденна lомаьр. Технически литература хьежачул тlехьагlа гучадаьлар краснодарскиеи одесскии мехкадьттэ чакхдоахача заводашка lамарца из кокс дlабоахаш йола керда метод производствана юкъейоахьалга. Цу предприятешкара из опыт хьаэцара хоададо ревизе бахийта хилар уха завода специалисташ. Уж цlахакхаьчачул тlехьагlа инженерех даьрзха йола группа кlалхагlъеллар. Тха завода къаламка хьешта йола кердадаш кийчйир цар. Уж производствана юкъейоаккхачул тlехьагlа lамарна кокс дlабоала метод балха юкъейихьар. Хултаьна лен хиннчо хала бахкаш ха ца дезаш кlадаьлар. Цу технологегlа тха завода массайолча установкашка пишдашхара кокс дlабоах. Кокс дlабоаккхаш дlабада ха кlагl-алхаша кlоштъеннай. хlаьта кунга дlадолар шоайа кlалхагlденнад. Кокс дlабоаккхача къахьегаш хиина 20 бахале кхычахьа балха вахха йиш йолаш мукъаваьннав.

Дукха ха йоаццаш СССР Министрий Советерча изобретательства комитета денна авторски свидетельствац lомадеш хилар тха завода № 3 йолча цеха воккхагlйола инженер Борисенко Павел. Цига цунна корадир установкашка чубужа кокс кlезигагlа хилийтара ароматизированни добавкаш етта еза, хьаш йола тоххамаш даьрий керда метод. Уж санна йола добавкаш еттара керда схема кийчйир ков. Борисенкос. Из метод пайдана я е яц хьежар из каталитически крекинга цхьан установе. Из бокъа пайда болаш гlуллакх хилар гучадаьлар. Аппаратацка хьахулаш хинна кокс дика ешабелар. Цул тlехьагlа ремонт да еш 55—60 дийнахьи бусе болх бе лаьлар установкаш, хьалхагlа хlара 40 45 дин - бийсен лелча ремонт еш хиннача метта. Бедалагlа цlенагlа хьакъоастае вlаштlехьдаьлар мехкадьттэ сийрда продукташ. Дуккъал цхьан установке из мероприяти чакхъяккхарах шера производствана 20 эзар сом пайда хул.

Каталитически крекинга процесс чакхйоаккхача хана укх тlехьарча шерашка дукхагlа пайда кийбе болабаьб кердача лакха активни катализаторах. Кхьаьтта пайдане я из катализатор еза бедал чакхйоаккхача хана, парафиноли фильтрегаш хьеча хана. Тха заводе установкашкашна чакхйоаккхар ела бедал я. Цунна хувзадения катализаторах пайда нийбе доладаьб тха заводе. Кердача катализаторах пайда нийбе болабалалехьа Новогрозненски мехкадьттэ чакхдоахача завода каталитически крекинга заводе балха хилар тха установка начальник Ю. И. Гречкин, кхыбола специалисташ. Цига цар кlоаргга lомайир кердача катализаторех пайда а эцаш установкага болх байтара опыт, цул тlехьагlа сиха из метод производствана юкъейиккхьар. Бутт балалехьа кердача технологех болх бе йолаелар установка. Цуна къахьегама оасарла дикка лакхъелар. Хьаьха арахецаш хинначул 10 процент дукхагlа арахеца йолайир мехкадьттэ сийрда продукци. Дукхагlа хилар бедалах хьакъоастаю лоархlаме продукци, хlаьта арахецаш йола автомобильни бензин 25 процент дукхагlа хилар. Дукха ха йоаццаш тха парафинови производства специалисташ бахь хилар А. Шерипова цlерагlча Грозненски мехкадьттэ чакхдоахача завода серной кислотни очистка установке. Цига царна гучадаьлар кислотни насосаш лелъуваш ца хилар, царна гонахьара фо цlена хилар. Хlаьта тха заводе насосаш йолчара гlуллакхаш ниттта дац. Насосашка уплотнениеш йолча гlопла кислоте lоух. А. Шерипова цlерагlча завода технологаша шоай опыт йовзийтар тха специалисташка. Цар опытагlа насоса юкъе дlаоттайир цхьан оагlорахьа маштьттэ чудола диафрагма, цул юоллагlйолча оагlорахьа кислота да. Насосий поршнеш болх бечча хана диафрагма давленеш лакхъеш е лохъеш массаза цхьан боарамагlа хулийт цу методо. Из метод юкъейоалаярах тха заводе насосашкара lоухаш хиина кислота соцар.

Къахьегама оасарле лакхъяра боккха лоархlам болаш гlуллакх да подобно - гlон йола операцеш чакхйоалача а технически прогресс яр. Заводе цу тайпара моттиг я товарни бедала боахаш. Итт процентага кхачваьца бода боллой цига къахьегаш ба. Цу боахаме чакхдоахача балхашта автоматизаци е даьржlаь. Резервуаршка долча мехкадьттэ продуктай боарам гаьнара мелаб хоургдолаш резервуараш хоача, уж йоассаеча гаьнара управлени ергйола гlуллакх чакхдоакха лаьрхlад. Технически литература еlара корадир тхона Сызранерчеи Уферчеи заводашка гаьнара резервуарашка мел мехкадьттэ продукташ я хьожаш йола метод юкъейоалаяр. Цига бахийтар КИП-а мастераш, дика lомайир цар сызранцийи уфиццийи опыт. Цул совгlа цхьан прибора чертеж а йир. Автоматика цеха боллой ерригa уйла тlалхийта хьажар цу кердачунга, ладийтlар цига бакъ хиннача мастерий информацега. Цул тlехьагlа производствана юкъейихьар керда система. Заводa заказагlа уфицций, сызранций араш санна прибораш хьее йолайир центральни прибора - ремонтни мастерска. Соахка цу тайпара 50 прибор производствана юкъейихьар. Укх шера 60 резервуаре оттаергья цу тайпара йола прибораш. Резервуарашка гаьнара мел мехкадьттэ продукташ я хьахьожаш йола система чlоагlа пайдане хилар хьахьекхаш соахка балха юкъейихьача приборапа. Дикка аттача баьниха цо балх беш хиинарий къахьегам. Приборащ бахка тlэ тешамеи даннеш нийса хьожаши хул. Цудукхьа кхычахьа балха баха йиш йолаш дукха боллой мукъабаьннаб. Цу тайпара масалаш кхы дуккха а доалле йиш я.

Дикагlйола опыт шерагlа йоаржаяра цу даьхе керда резервеш тахкара дlахо а кхы дукха балхаш де дезиl тха заводе.

Р. МАРТИРОСЯН,
В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкадьттэ чакхдоахача завода керттера технолог.

Грозненски А. Шерипова цlерагlча мехкадьттэ чакхдоахача завода установкай коллективаша шерра социалистически ях йоаржаьяй СССР 50 шу дизара сийна. Цу яхье хьалхара моттиг делаю № 40-2 йолча установка коллективо. Укх шера парафин арахецара пачхьалкхен план дикка тlехкхоачашьеш хьайоагlача по кварталa ладанел совгlа массеж бlаь тонн товарни продукци арахийцаб.

Хьинаре къахьегарца цlи хезай технологий Асхабов Салвуди, Кучеров Николаи, Коржовцев Ивана, кхычар.

СУРТА ТlА: технологически режимага хьожаш ва технолог Н. Кучеров.

И. ПЛИЕВА сурт.

БАЬЦАДААРАШ КХЕДЕРАШ

Хувцалуш лоаи догlеш делхаш ди дешадале а хлапиkаре балхаш деш бар Грозненски пхийттлагlча шурий совхоза 4 отделене къахьегамхой. 15 гектара тlа помидораш, 5 гектара тlа нарсаш, 14 гектара тlа кабуц, болгарски бурч, свекла, кхидола баьцадараш дlадуаргдолаш да отделене. Балхаш дика вlаштlехьдаьха, оттаьча хоиал хьалха дlабийна баьлар баьцадаараш деладераш ходаши редиси.

— Цу балхашта кулгалдеш я баьцадааараш кхедара йоккха опыт йола Котлярова Вера Ивановна, — йоах отделене управляюще Драпалюк Виктора.

Баьцадааараш дlаде кийчъярьа участкашта юкъе я парникаш. Дика тlаьницай помидорий, нарсий, кабуц, кхидолча баьцалларий рассада. Апрель бетта тlехьарча деношка дlае лаьрхlад из ерригача участкашка. Агротехнически боккъонаше дlадехкача тайпара кийчдаьд баьцадараш дlаде даьтта.

Исслагlча пятилетка шоллагlча шера 100 тонн баьцадааараш пачхьалкхенга дохка социалистически декхар тlаийцад Котлярова Верас кулгалдеча бригада. Планагlа дохка дезараш 600 тонн баьцадааараш да. Дикагlа болча боллой цlераш яьхар Котлярова Верас. Уж ба: Герсиова Нина, Полотенцева Людмила, Жигальцова Татьяна, тракторист Горди енко Николай.

Гlаьна йоаццаш бlаргагуш я хий диллара хармаш деккхаш болх беш йола Горденко Николая бригада. Шой балха норма юкъера даьрхlача 120—130 процент кхоачаш ца еш цхьа ди дlадоахийтац цо.

Баьцадарий бригада бригадир Котлярова Верас баьцадаараш кхаду 20 шу даьннад. Цlаь шу дlадаьхадаш цо кулгалдеча бригадас пачхалкхенга плана совгlа баьцадаараш па доахаш.

Б. ШАКРИЕВ.

ВЕТЕРИНАРНИ ГlУЛАКХИ lИЛМЕИ ДЕГlАДАР

Ветеринарни гlуллакх Сийлахьйоккхачу Октябрьски революци йалалехьа геттара эсала хиннад Нохчашкахьеи Гlалгlашкахьеи, я хьаштдале, вlалла хиннадац аьле а йиш йолаш да. Самодержавеш пачхьалкхено эттара еlоагlагlа тоlаь йоахкаьча класаш хинна а долаш ниронидсатама кулдесташ кхолхотан болаш йоаларь йарха а Нохчашкахьеи Гlалгlашкахьеи из гlуллакх дегlадоалалдара еттуна болаш яр революци йалалехьа. Цул совгlа, белхашкахьна дердаш, Нохчашкахье, Къылбаседе Кавказера кхыйола къаммий областаш ца кlдача я, дегlакрай ахьметтел гlалгlачоша нийсйича а дикка тlехьайиса хиина хилар.

Октябрьски революци йалалехьа укх тайпара хиннад ветеринарни службa Нохчашкахьеи Гlалгlашкахьеи: революци хьалхьа Нохч-Гlалгlайчен территоре тlа массий ведомства хара хинна из долашболча ветеринарни сеть я геттара вlадальн дlахьакха яр. Октябрьски революци ялалехьа Нохчашкахьеи Гlалгlашкахьеи хинна ветеринарни сеть ахьалхина, цхьабай боахамах дlахьоастень, долаадамбодь декхарш кхиелашкахеш ветеринари бlарча эхан доладеш яр.

Октябрьски социалистически революци хьакана хьалхарча ширвохка а дена чlоагlа уйла тlаьхийтай Советий мехка бlарча вай йола ветеринари службa хьаяра.

Нохчашкахьеи Гlалгlашкахьеи ветеринари сеть хьакаиа йоалаю Октябрьски революци хьинчул тlехьагlа, къаьстта автономи областаш а яь Нохчашкахьеи (1922 шера 30 ноябре) Гlалгlашкахьеи (1924 шера 7 июле) дlаоттаьчул тlехьагlа.

Лакхе дийцача цу халача хьокашка хlаьта хьакана бола шера цу сина (1971—1924) Нохчашкахьарен Гlалгlашкахьарен къона советски ветеринарни вlаьд а дегlайоагlаш хиннаиц халкхьа боадам чlоагlа фохабаь кхарах, бохх нийсбоиц кулгаддеши бlарча цхьа центр на хиларах, финансировани геттара во ош хилерах.

Къонача Нохч - Гlалгlай республика Коммунистически партей Советски правительствеи Советски lаьдал даьнилача хьалхарча пхе шера массех законодательни актlийцар, хlаьта царга хьежжа къайир беррригача мехка бlарчча вай йола советски ветеринари, массанахьа а цхьатарра йола кодифицировании норми оттайир ветеринаре керттера декхараш чакхдахара.

1929 шера Сунженски округи а гор. Грозныйа Нохчий Автономни областах хьакхийттачул тlехьагlа, области ветеринарни сеть тlакхийттаб 4 ветеринарни лор, 10 ветфельдшер, 1 санветеринарни лор а волаш йола 6 ветеринарни а фельдшерски пунктах.

1930 шу даладуча тайпа областей ветеринарни лоарапета юкъе яар: 1 ветеринарни лор отдела заведующи, 1 ветеринарни лор — диагностически часта заведующи, 1 статистик. Верригаш а 1928 — 1929 шерашка Грозный а Сунженски округ а тlаьхьа областе яр 22 ветеринарни лор, 29 ветфельдшер, 10 санитар, 1 статистик.

Вlаьла дуккха болаш а хьар областо хlоаттъеш ветеринарни служба, из гlуллакх де доаш йоцш территорешкахьалкхойча округаташка 50 километргa кхоадеш таьна лар, хlаьта цхьан участки гlуллакх де дезаш 87—90 эзар кодар.

Духхlьавала хала де Гlалгlай Автономни областе Советски lаьдал оттача хьалхарча шера цига хиннача ветеринарни гlуллакха. Хlаьта а, юкъ-лакхера хьагулъьала литератури даннестlа укх тайпара васиоц е йиш я: 1917 шерагара 1921 шерага кхаччалца йолча хьагlагlа Гlалгlай областе геттара эсала хиннад ветеринарни гlуллакх. 1921 шерагара 1924 шерага кхаччалца Наьсарен округ дьнна цlи а йолаш Горски Автономни республика юкъе хиннай Гlалгlайче, хlаьта цу юкъагlа дига Наьсаренйоалла цхьа ветеринарни лор мара хиннац 111 эзар бежанга хьожаш. 140 эзар коа тlара оалхазараш доацаш. Цул совгlа, цlена ветлаборатори яр цу хана облaстe. Горски Автономни Республика декъера из хьааьнначул тlехьагlа (1924 шера 7 июле) 75 процент болча жоалуч-дешар ца хоаш, ветеринари ихар вlаьла фий ца хоаш хиннача гlалгlашта юкъе ветеринарни гlуллакх юкъхьашца декх дlадола я дах, вlаштlехьдоаккха еттар да.

1923 шера 21 сентябрера 24 сентябре кхаччалца хиннача Гlалгlай Автономни областа ветболхлой 1-ча съездо итогаш ю ветеринарни организаци диъ шера баьча балха. Съезд хьаьннача хана лорий 4 участке 8 лор, къаьст-къаьстача 2 пунктe 10 КП а, 8 фельдшер а вар. Санвалдор а доттаe геттара во латтар области, ветспециалисташ ца тоъаш бахьан долаш, хьалхха бойла лаар, е. кх. дlг.

1925 шерага кхаччалца Нохчийн Гlалгlайн автономни областашка дегахьа районе а юрт лаар чума, столбняк, сибирски язва, кхуужама тайпа лазараш хьайбашта баьнаш.

Цу лазарашка кьонсаш лоттабара гlуллакхаш вlаштlехьдоахаш кийдеш боккха болх бир цу хана хlи хезача lалмахошеи ветеринарни лорашеи. Из бахьан долаш 30-ча шерашка кхьадида толамаш даха йолаелар Нохч - Гlалгlайчен ветеринарни сеть юртбоахама хьайбашта хулача тайп-тайпарча лазарашца лоттабеча къовсаме.

Республикаца ветеринарни службa хьинаре къахьегар бахьан долаш цlенаьдь дlадаьхад лакхе белгалдаьа хьайбашта хулаш дола лазараш, хlаьта кхьадараш геттара кlезигдаьл.

Масала, Советски lаьдал латтача шерашка республикера дlадаьхад доахана тlехкашка худа а чума кхо а лазараш, жена худа оспа, говраштеи доахаеи худа гарз, кхьадараш. Республике кlезигденнад хьайбашта хула пенуроз, эхинококкоз, диктиокаулез, пироплазмидозаш, туберкулез.

Хlанз Нохч - Гlалгlай чу вlашагlъеллай пачхьалкхен ветеринарни учреждеией шерра сеть, хlаьта КПСС XXIV съездо юрта боахама хьайбаш дегадеращтеи специалисташта хьалхашка оттадаь декхараш толаме кхоачашдара хилара дарг мел доацаш долаш хlара вай доалахь долаш а я. Тахьара Нохч - Гlалгlайче 50 шу хьалхагlа пачхьара самодержаве lаьнне вlадаьттаецца нийсе йиш йолаш яц. Хlанз республика колхозашка, совхозашка, тайп - тайпарча ветеринарни учрежденешка болх беш 149 ветеринарни лорий юкъера образовани йолаш 297 совгlа ветспециалисташ. Хlанз республике болх беш а хьайбашта хулача лазарашца лоттабеш 14 станци, 16 дулла-шурийн кхачан контрольни станци, 69 ветеринарни участок, 61 ветеринарни пункт, цаl республикански а 5 районий юкъарен лаборатори, пхиь ветеринарни аптеке а, йолаш (Наурски, Шелковской, Наьсарен, Сунженски, Грозненски—гор. Грозный) йола «Зооветснаб» яха республикански объединени, республикански ветеринарно - санитарни отряд, зооветеринарни техникум, lилма - тохкама ветеринарни станци.

Лакхе йийцача пачхьалкхен учреждененка, колхозашка, совхозашка болх беш йола ветеринарни боллой автомототранспорта дика lалашбаь ба. Мотоциклаш йоаццаш церга а 127 автомашен.

1931 шера йиллача Наьсарерча зооветеринарни техникумо хlанз хlара шера Нохч-Гlалгlайченна а хlаьта цитта лоаллахарча вежарашка йолча республикешта а арахец юкъера специальни образовани йолаш вола 50—70 ветфельдшер.

Хlанз пхьакха город, район, совхоз, колхоз е нах баха йоакха пункт яц ветеринарни станци, участкови лечебница, дулла-шурий кхачан контрольни станци, ветеринарни аптека е кхыйола специализированни ветеринарни учреждени йоацаш. Иштта я хlанз Нохч-Гlалгlайчен территоре тlара ветеринарни служба.

Советски lаьдал латтача шерашка Нохч - Гlалгlайчен ветеринарни служба сете хьалкхийна башка - дика кадраш. Хlанз республике болх беш ва 5 РСФСР заслуженни ветеринарни лор.

Республике хьайбаш лелидераштa юкъе йоккха авторитет йолаш ба А. И. Королев — Шелковской района керттера ветеринарни лор, Г. С. Гирин — Наурски района керттера ветеринарни лор, М. Тангиев — Наьсарен района керттера ветеринарни лор, А. Б. Магомадов — «Лермонтовский» совхоза керттера ветеринарни лор, Г. И. Бибиков — «Гудермесский» совхоза керттера ветеринарни лор, С. Хуциев—«Ермоловский» коа тlара оалхазараш лелаяча совхоза керттера ветеринарни лор.

Са ца кхоаеш къахьегарах республике ветеринарни службa дукхача специалисташта правительствени совгlаташ деннад, царех Къахьегама Цlеча Байрахха орден — Г. Д. Давыдовна, Н. Х. Григорьевна, К. А. Давыдовна, И. Н. Суворовна, Г. И. Бибиковна, А. Н. Мочаловскена, «Тlехдика къахьегарах» яха медаль — С. З. Дубовена, «Къахьегама денала» яха медаль — И. Давытаевна.

Октябрьски революци йалалехьа беттел, Советски lаьдал даьнначул тlехьагlа а 1957 шерага кхаччалца цхьаккха lилма-тохкамеи дапарен ветеринарни учреждени хиннац Нохч - Гlалгlайчу 1931 шера йилла Гlалгlай зооветеринарни техникумагара дlайийхача. Из бахьан долаш, кхетадеш из дарро, 1956 — 1957 шерашка цоаш из дарро дlаоттаде йиш хиннац lилма-тохкама балха дешаш.

1939—1940 шерашка республике йиллай Протозоологически пункт.

1957 шера цу пункта лаpда тlа вlашагlъеллар Грозненски lилма-тохкама ветеринарни, хlаьта тlехьагlо (1958 шера) Нохч - Гlалгlай lилма-тохкама ветеринарни станци йир цунах. 1972 шу доладуш 5 отдел яр станце: эпизоотологеи микробиологеи, паразитологе, ветеринарни санитаре, кох тlарча оалхазарашта хулача лазарий, зоогигиена.

Вай мехка lилмана хьалхашка керда дохьай декхараш оттаду КПСС XXIV съезда а ЦК Пленума а решенеша. Шеко яц, хьайбай тlехдика продукташ дукхагlа яхара lилманеи практиканеи хьалхашке церте оттадаь уж декхараш кхоачашдергa доархlаме зилаш тоехкая а деш, республикерча ветеринари специалистий дукхача къамех латтачеи барт тайначеи коллектив сийленца, шоай вlазаши эзанеши хьо а на шо къахьегаргхьларах.

Б. ДИКАЕВ,
Нохч - Гlалгlай АССР lилма-тохкама ветеринарни станце воккхагlвола lилмай болхло, ветеринарни lилмай кандидат.

«Красный молот» завода шоллагlча цеха штамповщика боллой ба хlара дийнахьа шоай норма 170—180 процент кхоачашдеш. Цудукхьа цар вlаштlехьдоал кхи деш за боаш хьан дийнахьа кхоачашъе. Царех дуккхагlбарча хlана лаьрхlа йоттаб кхьахьегаш ба. Иштта я республика Славажьева Коля Николаевна.

СУРТА ТlА: болх беш ва ресконщик В. Славаерьева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ков. И. Я. ХАНТЫГОВ
НОХЧ-ГlАЛГlАй АССР
МИНИСТРИЙ СОВЕТА
АВТОМОБИЛЬНИ НАЬКЪАШ
ДЕХКАРЕН ТОАДАРЕН
УПРАВЛЕНЕ
НАЧАЛЬНИКАЛЛА
ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА
НОХЧ - ГlАЛГlАЙ АССР
ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА
ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сацам бу:

ков. Хантыгов Яохь Нарис Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета автомобильни наькъаш дехкарен тоадарен Управлене начальникалла хьожаво.

Нохч - Гlалгlай АССР
Лакхехьарча Совета
Президиума председатель
К. ОЗДОЕВ.

Нохч - Гlалгlай АССР
Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь
Г. СКЛОКИН.

г. Грозный,
1972 шера 28 апрель.

ДЕШАРХОЙ СОВГlАТ

Вай республике хьа бетта тешаш лыш гулдара дий вгайхоая чlоагlа хьахоаш Шаьла районе город Аргуневча № 1 йолча школе дешархоша. Хlаььхлесье 40 тонн совгlа тешна лыш гулдаьд цар. Кхы тlа а 20 тонн совгlа гулде а лаьрхlад.

Тешна лыш гулдеча декъа дешам ба 4—10 классашкара дешархой, Дукхагlа лыш гулдаре шоайла яхь лелош цар. Эттера дукхагlа гулдаьд В. Д. Иосифовас кулгалдеча 7 «Г» классо (6 тонн). Цу яхье школа ерригача классашта юкъе хьалхарча моттиг те ба цу классера дешархой. Хlаьта шоллагlа моттиг лаьцай 5 тонн гулъьача 7 «А» классо.

Хlанз кхы тlа а тешна лыш гулдеш ба школьникаш. Из да мехка lаьрттача металлургена цу совгlат.

Х. АРШМАТОВ.

Кагирхоша производства торонаш лех

ВЦСПС-он ВЛКСМ ЦК-ан социга хьежжа профсоюзни комсомольски организацеша чакхдоаккхача производства торонийн Ерригсоюзни общественни хьажара пятилетка хьалхарча шера итогаш яьй.

Цу хьажара юкъе балача вай республика комсомольцашеи кагирхошеи дит эзар совгlа царьхерг предложени елар къахьегама оасарле лакхъяра, зехьа йоаш йола бедал, материалаш, доаге, бахка ха кlезигъяра тlаеронаь кхомбарен оттаьш хьурматдарен даькъе баьча балхах республика кагирхоша «Комсомола экономика фонде» дедар 1,8 миллион сом.

Рузкъан кхомбарен хьурматхарен даькъе боккха болх бу Грозне Заводской районерча комсомольски организацеша. Уккхаза ерригача йоахийча предприятешка вlашагlъеккай производства торонашка хьажар чакхдахара йола комиссеш. Уж даим хьеш кагирхоша ерна предложенеш балха юкъеяхьяра дешага. нийсалу кхоачамбоацараш дlадахара къонача тlахьожамхошта новкъостал ду. Цу гlуллакхо хьажар чакхдаккхара боккха аьттув хулийт, гуш да цунах хьадоала беркат а.

Районе масеипахьа а хьажарь. В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкадьттэ чакхдоахача завода комсомольций «Хьом на бенн хьтамат на деши нхьаякха балха ди дlа ма лахийта» аьнна баь тlахьежам. Цар шоай леш чlоагlа дедаду. Завода комсомольцашеи кагирхоша 3500 тонн мехкадьттэ продукташ миллион киловатт-сахьатах совгlа электроэнерги кхояьй. Хlаьта ерригача Заводской районерча кагирхоша производственни процессашка йоаш хийна 16,5 эзар тонн мехкадьттэ продукташ 7 миллион киловатт-сахьатал совгlа электроэнерги кхояьй.

Хьажар доача хана республика «прожектористаша» дьнаре къовсам лоаттабир, lилма-технически прогресс сихьяра, рационализаторски изобретательски болх тоабара гlехьа.

Цу дена чlоагlа терко ю Грозненски радиотехнически завода комсомола комитета. Уккхаза вlашагlъеккай производства торонаьккха тоахара йола къонача новаторий 10 миниатюрни группа. 65 эзар сома пайда беш йола 154 рационализаторски предложени снийй цар.

Республика «прожектористашa» чlоагlа уйла тlайохийт массешашкеи механизмашкеи бизза болх байтара. Цу тайпара, Ленински районе нах гучалькхар дlаоттанза латта из единица оборудовани, юкъера лаьрхlача цар мах — 300 эзар сом.

Балха квалификаци лакхъяра тlехь чlоагlа къахьег «Старогрознефть» НГДУ № 1 йолча коммуниста Марулин Анатолий кулгалдеча комсомольско-кагирхой бурув тохара бригаде. Цига дукхахбараша лакхъяьй шоай разрядаш, сайрийнаръ школашкеи техникумашкеи заочно дешаш ба. Цу гlуллакхо торо хулийт къахьегама оасарле лакха лакхье. Коллектив бурув тохара балхашта графикал пхи бутт хьалхальнай, 40 эзар сома мальха реагенташи материалаши кхояьй.

Кхомбарах хьурматдараш кагирхой юкъеозара боккха лоархlам а беш, ВЦСПС Президиумеи ВЛКСМ ЦК бюроси лаьрхlад производства торонашкеи экономика режими чlоагlъярен общественни хьажар 1975 шерага кхаччалца дlадахьа.

Укх шера «Красный молот» завода къонача тlахьожамхоша рейд йир балха ха зехье ца йоалийтара. Цар тохкам бир боллой специалистий балха хана. Дукха моттигаш гучальар кхьацабараш 10—15 минута балха тlехьабуаш. Къахьегам дика вlаштlехьбаьккха ца хилар бахьан долаш, инструменташ ца тоъар, чертежаш ца хилар, уж ханнахьа хьа ца кхоьар бахьан долаш № 5 йолча цехе цхьан сменагlа 90 сага-сахьат балха ха дайя. «Прожектористий» рейда материалаш боллой собранешка йийлар, къахьегамеи производственни дисциплиннеи лакхъяра наькъаш белгалдир.

Къахьегама дисциплина чlоагlъяра, балха ха зехье ца йоалийтара администрацена дукха новкъостал ду къонача тlахьожамхоша «Терек» фабрикан, «Электроинструмент» яхача Назрановски заводе, швейно-производственни объединене, кхыча предприятешка.

Юрта боахама боллоша бlаьстан балхашта кийча ма ца яь хьажаш «прожектористашa» яьха рейдашца йоккха пайда баьлар. Цигахь тешал деш я Наьсарен района «Октябрь 40 шу» совхоза болх беш йола «комсомольски прожектора» серия. «Хоанбаь а ца lеш дееинга а дий дакха» ядаш бу цо болх. Из къаьстта гучадаьлар отрядо тlехьхьарча хана рейдаш еш.

«Прожектористаша» дика кийчъяйтар районтии мастерскаш, дlакъайдар мух чакхбувлаш хинна моттигаш. тоабир тхов, ца вашаш йола материалаш дlа а яьха цхьалхальккхар мастерской. Ремонтни балхашта хьадка бола гlалхоили оттабир, балха итогаш йора, цхьа хlама лоархагlа лебача из юхамоттадоалаеча шоаш хьинара дакъа лоацар, шой болх чакхбьаннача тlехьагlа кхе сельхоза ремонт йир.

Рейдаш еча хана дукха балхаш дир Урус-Мартана районерча совхозий «прожектористаша» а. Уж керте эттар къонача агархоша органически удобренеш кийчъена, тlахьожам оттабир дlайийчача культуршта моллаш тохачех фу айнхенеж. Цар ие гlуллакх дика леладар бахьан долаш уж балхаш толаме чакхдаьлар.

Ерригсоюзни общественни хьажаре хантьа доацаш, комсомольски организацеша балха керда формаш лах, къонача къахьегамхошта шоай доладе хlама дай хилара уйла чуйоссаш.

А. ПЕНЬКОВ,
ВЛКСМ обкома секретарь, «Комсомольски прожектора» республиканска штаба начальник.

МАЙ! МАШАР! КЪАХЬЕГАМ!

(Дьалхур доьллагIча агIо тIа).

Шоай къамаи барзкъашца хийч. бенна а гIозбьина а иллеш ерахаш халхи буьлаш чаккъьаьлар Старопромысловски района коле-шина демонстраце баьхха болга-раш. Укх йоI республике доо-хIоне промышленни предприятеш хьалхера къахьегаш ба.

* * *

ЦхьоалагIча мая моарIадо Октябрьски района къахьегамхошка — хьахоз трибуна тIара. В. И. Ленина цIерагIча майдан тIа йоал Октябрьски района къахьегамхой. гIулакхерча нийса, металлически колонна.

Поабьина ба эггара хьалхарчарча боагIа Октябрьски бурудеттача баьхий управлене къахьегамхой. Укх тIехдьарча массех шера хIара керда цIей хьетIа во хьоч къахьегана соагIатаги кийчаеш хьайоагIа цар коллектива. Укх 1972 шерарча 1 Майга накъабоагIаш а иштта толам бакъха карагIдьаьнад цар. Кердача мегте мехкдьатта кIеж техар № 217 йолча скважина. Кхо шуй ихи бутти йолча хана бурувтохадийза цар мехкдьаттага хьачара. ХIанз уж дIаьхина халонаш я. Дийнаьи бусн 900 тоин мехкадьатта лу цу скважина. Из толам боаккхача белгалболлии къахьийгар мастераша, коммунисташа Спесивцева Александра, Шупрова Валентина, парте йоацача Куьминова Валентина, Кутаев Вахас, кхычар.

Трибуна тIара хьахоз: «Сийле йийла производстве хьалха латтарийн доватори́!».

Из бокъонца шоай карасагIе дьана доаш ларгIа йиш йолаш ба цу хана майда тIа баьнна «Грознефтегаз» управлене № 1 йолча технологически цеха болхлой. Дукха ба цу предприяте шоай хьйнар а ниэ а ца кхоабеш пятилетка шоллагIча шера задании хенал хьалха кхоачашьяра тIа-гIертта къахьегаш бола болхлой. Цу гIулакха дика теш я ма де ана даьха плакат. Цу тIа хIаьдала: «Бигь бетта планах соагIа 1000 тоин бензин кийчдаьь».

«Сийле хийла 1 Май, «КПСС XXIV съезда решенеш кхойчаш-ергаь» цу таьара йоазош да Нохч-ГIалгIай хиизноща къахьегамхоша дахьеча плакаташ тIа, транспаранташ тIа. СССР хьайь 50 шу дизара сийлегина накъавехара шерра социалистически яхь йоаржадь къахьегаш бол-ча завода къахьегамхоша бигь бетта планал соагIа арахийца продукци 67 эзар сома мах а.

Иштта дика хьттув бахшаб тахан демонстраце енача махкахьа завода коллектива а — бигь бетта план 29 апреле кхоачашьйй цар.

— Даькъала хилда 1 Май — дунен халкъашта юкъерча барт а цхьоагIон Ди! — йоах трибуна тIара. Цу хана майдан тIа боал «Нефтегазпромавтоматика» яхача опытно - экспериментальни завода къахьегамхой. Из предприяти республике эггара къонагIчарех я, хIаьта а цуи продукци вай мехка хукхача городанка. предприятешка чIоагIа кхеташ я. Цудухьа укх пятилетке производства боарам шоаза лакдеш иштта къахьегама оасарле айея езаш я цар коллектив. Из декхар шоаш кхоачашде могаргдолаш белга хьагойтад цар — 1 Мая сийна къахьегама дика соагIаташ кийчдаьй завода къахьегамхоша.

1 Майца даькъала буьй Грозненски вагонни депо коллектива къахьегамхой а. Цу сийдолча коллективе къахьегаш ба дукхача къамех бола болхлой. Хьинаре болх берца белгалъьнваб цага Колков Дмитрий Андреевич, Сайпов Хож - Ахьмад, Рамазанов Сейт-Эмин мерте латтача цехий коллективаш. Грозне эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама коллектив яха цIи лелае бокъо йьккхай вагонни депос. ХIаьта из цIи лелаеш яха бIаь саг ва укказа. Бигь бетта задании хенал дукха хьалха кхоачашьйй цар. Иштта дика кв йоалаш хьабоагIа локомотивни депо, Грозный станице машинияькъахой а.

ГуиайоаI СевКавНИИ институте коллектив. Дукха лоархIаме балхаш кхоачашдьаьд IилмахоIша мехкадьаттахой болх эттача бахкхара. Халача балха процессашта автоматизаци механизаци яьй, мехкадьатта доаккхача сийнжаьаьшта гаьнара управлена а йиш йола гIулакх IалашдаьI. промысловка телемеханизаци яьй. Цхы декхаргIа да церна хьалхашка латта декхараш укх пятилетке. Из толамца шоаш дукхакара шоай болх тIеракха IилмантIехьбекина тIерр институте болхлой.

ЛаьгIе хилдача бIаьстан... шерашо байракхаш! ЦаI шоллагIчоа тIехьа йоалаш майдан тIа йоал къахьегамхой колонна. Хоза кийчъян а уж. Къахьегамхой бе доахи Къахьегам, Машар, Ирах, ДоттагIал кхайкаду плакаташ, лозунгаш.

Даькъала хийла советски интеллигенци — хьахоз трибуна тIара. Майдан тIа боал района больницай, культура учреждений болхлой. Къахьегамхоашта денла шоаш лоаттаду гIулакхаш тоалена дукха дика хIаман хьа-рагIдийнад царна.

* * *

Шеча байракхаща В. И. Ленина цIерагIча майда тIа йоал Заводской района къахьегамхой колонна. БIаьстан цIей — ЦхьоалагIа май даькъала дуьнаш лоаца боах трибуне латтараша района къахьегамхошка. Района къахьегамхой колоннаш хьалха йоагIа промышленни предприятешта юкъе хьалхара моттиг лаьцна йола Грозненски химически комбината коллектив. Грознерча предприятешта юкъе меттел Эррига союзни социалистически яхье а укх тIехьарча шераьа хьалхара моттиг йоахаш хьайоагIа из. Продукци дукхагIа арахецара кьоасам лоаттабарал соагIа из дикагIа хилийтара а чIоагIа кьосам лоаттабу комбината химикаша. Цудухьа берригача вай мехка сийдаьнна цуй. Комбинате арахецача кхаь продукцеиа паччахьаллкхен «Дикала Знак» еннай. Иштта шиь сий лаьха лоаттадеш йолча комбината коллективо дика къахьегама соагIат кийчдаьд ЦхьоалагIча майна. Хенал хьалха кхоачашьяьй товарни продукци арахецарей из мехкал кьеххарей бигь бетта задании. Планал соагIа арахийцай эзараш сомий махьа химически продукци.

Машар, Май, Къахьегам, Ирах, яха плакаташ дахьаш йоагIа А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдьатта чаккхдоахача завода технологий, инженерно-техниччески болхлой, гIулакхерча нийса колонна. Мехкдьатта сийрда продукци арахецара бигь бетта план хенал хьалха кхоачашьяьй цо. Цудухьа вай мехкарчи а доазол дехьарча а потребителашка хьалхаьа дIакходочаргIа шига арахецка далкъа боадама чIоагIа эшаш йола мехкдьатта продукци. Завода цехашта юкъе яржадь социалистически яхье № 3 йолча цеха коллективо хьалхара моттиг яьккхай хилар хьахьокхаш транспарант дахь завода болхлоша. Цо бигь бетта задани хенал хьалха кхоачаш а яц, планал соагIа арахийцай, массех итт эзар тоин мехкдьатта сийрда продукци. Иштта завода коллективе яхье яьхна установкай, цехий коллективаша ЦхьоалагIча майна кийчдаь къахьегама соагIаташ гойташ рапорташ дахь В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдьатта чаккхдоахача завода болхлоша. Къахьетта дика къахьегама соагIат кийчдаьд № 5—6 йолча установка технологаш. Цар мехкдьатта сийрда продукци арахецара бигь бетта план 22-ча апреле кхоачаш а дь, май бетта чотах арахийцай дукхагIа махкера продукци.

Дог тIера хоагIача дIайоаху дешаша трибуне латтараша ЦхьоалагIа май даькъала а дуьцаш В. И. Ленина цIерагIча майде гIолла чакхбоал Грозненски производственно-товарни контора, Новогрозненски мехкдьатта чаккхдоахача завода, Грозненски автоколонни завода, района кхыча предприятей къахьегамхой. Шеча байракхаша, плакаташа цар дахь партен правительстве кулгалхой портреташ. Дьехе руакъа дебадера, наз чIоагIбара хьинаре дакъа а лоацаш ЦхьоалагIча майна ше-ше сийлена накъавехара хIаранар чIоагIа дог гIоадьина ва.

Чот яь партиоцаш дукха кердадараш ГРОЗНИИ Iилмахоша майе а деш производствана юкъеязкхьад вай республике меттел берригача вай механизмарча мехкдьатта промышленноста предприятешка а. Творчески къахьегара тIехьа, мердадараш тахкара института Iилмахой хьалар доаш хоаца а боахаш даькъала дуьц цар бIаьстан цIей трибунера. Мехкдьаттахой промышленность детIайоалара цар боах дикагIа дIабахийтара хьинаре дакъа лоацача «Гипрогрознефть» института Iилмахой колонна а йоагIа царна тIехьа.

Мехкдьатта чаккхдоахарий бокъонца бола гIоагIий ба «Грознефтехимремонтстрой» треста ремонтникаш, гIишлоаьераш, «Грознефтехимзапчасть» завода болхлой. Дикача къахьегама толамашца накъабаьккхаб уж ЦхьоалагIча майна. Цхьа бутт дIабахийтабаь цар укх шера паччахьалкхен план кхоачаш яа ер. Мехкдьаттан химически вай республикерча предприятешка дукха ремонтни балхаш чаккхдоах тресто, цул соагIа хьинаре дакъа лоаьц цар цехашта, установкашта реконструкци яра балхаш чакхлоахача а. Шоай бехкагIа цхьа хьовлаш хилийтаи цар бахха тIа. Дика соагIат бIаьстан цIейна кийчдаь хилар хьахьокхаш дола рапорт дахь трестерча управленешта юкъе хьалха латтача № 3 йолча ремонтно - гIишлой управлене коллективо. Бигь бетта задании 113,4 процент кхоачашьйй цо. Планал соагIа чакхдаьккхад эзараш сома мехка тайп-тайпара балхаш. Мехкдьаттахоашта эша запасни оатхалаш кийчъяра бигь бетта задании дикка тIехкхоачаш я вай ЦхьоалагIча майна сийлена накъавенай «Нефтехимзапчасть» завода коллектив. Продукцеиа реализаци яра бигь бетта план хенал хьалха кхоачаш а яц, мехкдьаттахоашта цо дIаяьхийтай 25 эзар сома махка продукци. Планал соагIа продукци дIаяхьийтарах, арахецача продукцеиа дIахьеда мах лоаберах дIабехача бигь бетта паччахьалкхена планал соагIа 40 эзар сом найда баьб. Пятилеткан шоллагIча шера задании цхьа шера плани хенал хьалха кхоачашдергхиларах тешам луш дола дIакаташ транспаранташ дахь завода болхлоша.

СССР хьаь 50 шу дузача дика сийлена накъавахара ЦхьоалагIча майна къахьегама соагIат кийчдара района дукхача предприятей коллективаша хьинаре къахьийгага къахьта хьахьокх хIара предприяте къахьегамхой колоннеша дахьача рапорташ. Массайолча предприятейи организацейи болх дика дIабахийтера, бахача мехка хьашташ дикаа кхоачашдаде декхарг декхараш дьалхашка йоьт «Грозэнерго» районни энергетически управленеа, цунна чуйоагIача предприятей коллективашта. Цу декхарех дика лоархIаш накъаенай из дуьнен халкъашта хьакъерча солидарноста денна. Шо цу денна хетадаь тIаьхьча дайна социалистически декхараш тIехдоачийдаьд цо. Цу дикагIа накъаенай укхе хьалхара моттиг лоацаш «ТЭЦ-2» энергетикаша. Бигь бетта план хенал хьалха кхоачашьяь а еш, йоагIачул соагIа итташ эзарий киловатт-сахьаташ электроэнерги яьккхай цар. Денча кIаьна соагIат кийчдеча иштта дика къахьийгад цу управленена чуйоагIача центральни ремонтно - механически завода коллективо а. Доаха толамаш лаьха хьаарал соагIа дукха доагор, электроэнерги кхоаь ва. Дукхьал укх шера бигь бетта цо кходаьд 350 тоин доагор 1800 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, кхыйола материалаш. Цу хьокхамашка дезача цIейна шоаш накъабаххарах иллеш доахаш, белаш дог гIоадьина ба уж.

Шеча байракхаьгашца, правительства члений, портреташка дика кийчъенна трибуна хьалхашка гIолла чакхйоал Новогрозненски ТЭЦ-а, гIишлошъеча управлене, бигь бетта план 106,8 процент кхоачашьяьча № 1 йолча гIишлой-материалаш арахецача комбината, «Терек» фирма, хенал бигь ди хьалха май сийна тIакйна социалистически декхараш паччахьалкхен плани кхоачашъяьча «Грознефть» объединене Автотранспортни контора. Эррига-союзни социалистически яхье хьалхарча моттиг а йоаккхаш Нохч-ГIалгIай республике Сийлен доска тIа йихьача «Чечингсельстрой» треста, Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене, республикерча гIишлошъераша планал соагIа бIаь итт эзар тоин гIишлой материалий мухь дIабахьийтача «Чечингстройтранс» объединене, кхыча предприятей къахьегамхой колоннаш. Царех дукхачар хахьача рапорташ хьахьокх май сийна тIакйна хиина социалистически декхараш кхоачашдара дькъе денна хийнача денца шоаш дай хилар.

* * *

ЦхьоалагIа май деццача арабьиначи Грознерча районашта юкъе тIехьара гучайоал Ленински района къахьегамхой колонна. Района цIе байракхаш яхьаш боагIараш трибуна хьалхашка цар цIей денаьала а дуьцаш массаза а цар сийле лаьха латтар дезаш лоаца боаких трибуне латтараша. Района къахьегамхой колонна хьалха йоагIа цу районерча предприятешта юкъе хьалхара моттиг яьккха коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча Грозненски ремонтно-механически завода коллектив. Укх шера планехIа лаьрхIачул соагIа 550 эзар сома махка продукци арахецара социалистически декхараш тIайийлад цо. ДIадахача шера укх шера бигь беттан даьхача толамаша хьахьокх из дення, доал цо толамаш кхоачашдергхилар. Хьалхарча ах шера план хIаналехьа кхоачашьяь иттан болхлой ба заводе. Царех ба токараш ив. Дааргоев, Бегаев, Глухов, котельщик Зинев, кхыбараш. Цар массане а чIоагIа гIоабьина дезаш цIей.

Массала санна май сийна яьржача социалистически яхье хьалха латта болхлой бригадаш йоаьйкташ йоаш тIадола транспаранташ дахьаш йоагIа Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» завода къахьегамхой колонна. Май сийна яьржача яхье хьалхара моттиг яьккхай хьекхаьара С. С. Санюка, СССР-е Лакхехьарча Совета депутат Н. С. Рыженков мерте латтача бригадаси, бигь бетта задании хенал итт ди хьалха кхоачашьяьча В. С. Сузырина кулгалдеча болат доладечар бригадаси.

Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дузача укх юбилейни шера хьаьстта чIоагIа дог гIоадьина лелаеш къахьегама, машара цIей хIара предприяте коллективо. ЦаI шоллагIчул хоагIа хийтъина, дедача денна кийчдаь къахьегама соагIаташ гойтуш В. И. Ленин цIерагIча майдан тIа гIолла чакхйоал района эррига предприятей коллективаш.

ЦхьоалагIча Мая Грозне хиннача къахьегамхой демонстраце партен халкъен йохаргIоала яхьоагIо, СССР хьаь 50 шу дизара Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоаш низ па кхобеш къахьеган хилар.

Бийса яхалца паркашка, скверашка сийбердаш хилар гроаниаш.

И. ХАМХОЕВ,
С. МАЙСИГОВ,
Б. КОСТОЕВ.

Н. ПЛИЕВА сурташ.

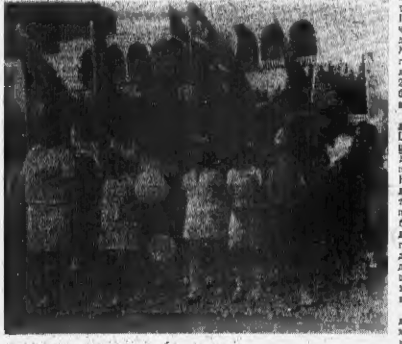

Грозни № 37 йолча школа дешархой колонна.

СУРТА ТIА: демонстрацей колоннера болгарски доттагIий.

СУРТА ТIА: демонстрацей колоннера Октябрьски района къахьегамхой.

СУРТА ТIА: опытно - экспериментальни завода колонна.

СУРТА ТIА: города спортсмений колонна.

«Сердало» газета аргIанара номер арайргьа 5 мая.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

РЕСПУБЛИКА РАЙОНАШКА

НАЬСАРЕ

ГIубрийна хьежача махко хозаьлар Iалам, гIоадлыхадар ЦхьоалагIча мая цIей дезде арабьинача къахьегамхой дегаш. Байракхаша, доаунгаша хозъяьй Наьсарен район. Итт сахьат даьлча йоласлар района къахьегамхой демонстраци.

КПСС райкома хьалхашка латтача трибуна юкъе гIолла чаккхйоал байракхаш яхьаш боагIарий колонна. Байракхаш яхь района дикагIа болча болхлоша, къахьегама ветеранаша. Царна тIехьа боагIа спортсменаш, дешархой, «Электроинструмент» завода болхлой, укх шера хьалхарча квартале хьалхара моттиг яьккхача «Назрановский» совхоза къахьегамхой.

Хоза кийчъьбяр Наьсарен юртбоахама - техникумо, Наьсарен автотранспортни бовхако, ПМК колоннаш.

Трибунашта хьалхашка гIолла чаккхбоал къахьегамхой 1 Мая цIейца дIахьал а буцаш КПСС XXIV съезда решенеш толамца кхоачашъяра тIахьек КПСС Наьсарен района хьалхарча секретара С. К. Гостемирова.

Цу тIахьехама кийчйича сайна я колоннашка боагIача дукхача къахьегамхой бе йоахка «Кхоачашъергда вай парте XXIV съезда решенеш!» яха транспаранташ а.

Чакхъьиной демонстраци. Секъардаш ба къахьегамхой. Сакердда йиш йоацаш а бу уж. Дика къахьийгад цар. ЦхьоалагIча мая накъабоагIаш. Дика лел кхоачашъяра балхаш. 66 процент соагIа кхоачашдьйр паччахьалкхенга дуьх доахаре ах шера плани, фуаш доахара план—66 процент, шуьра йоахара — 55 процент.

МАЛГIАБИК

МалгIабика города къахьегамхой демонстраци хьаьллаш хьакхача толамех, района къахьегамхошта хьалхашка латтача декхарех лоацаш къамаьл дир МалгIабика райисполкома председателя Б. Д. Ахильгова.

Цул тIехьагIа КПСС XXIV съезда решенеш толамца кхоачашъяра тIа а хьехаш района къахьегамхой ЦхьоалагIча Майца даькъал бу КПСС МалгIабика горкома хьалхарча секретара А. П. Санькос.

Шеча байракхаша, транспаранташца, знамашца, хозъяьяр МалгIабикерча спортсмений, дешархой, промышленни предприятей, юртбоахама болхлой колоннаш. Демонстраци хьаел байракхаш яхьача колонна, царна тIехьа боагIа спортсменаш, тIаккха дешархой, предприятей, боахамий болхлой.

ЦхоалагIча Майна шоаш кийчдаь соагIаташ доагийташ, промышленни предприятешта юкъе хьалха йоагIа укх шера хьалхарча квартала план кхоачашъяра социалистически яхье хьайхале яьккха —НГДУ СУ-1 болхлой коллектив. Промышленни предприятешта тIехьа йоагIа, боахамашта юкъе укх шера хьалхарча квартала, плани кхоачашъяра яржача яхье хьалхале яьккха «Ингушский» совхоза къахьегамхой коллектива колонна.

Трибуна тIа болчар XXIV съезда решенеш толамца кхоачашъяра беча тIахьехама раьза болеш хоа ду къахьегамхоша.

НАУР

Дерригача дунен къахьегамхой цIей — 1 Май дездара хетаьь митинг хилалехьа Наурски района къахьегамхой Iурре а денз района майда тIа арабаьнна иллеш доахаш, халхареш деш бар. Митинг хьаел Наурски райисполкома председатела В. П. Дьяковс. Цо къамаьл де дош делар КПСС райкома хьалхарча секретара И. Н. Федоровна. Оратора нийцар дерригача дунен халкъашта юкъерча цIей сийна яьржача социалистически яхье толамаш дахьача коллективех. Иштта, аьлар цо, Федорова, «Красное знамя» колхоза къахьегамхоша паччахьалкхенга шура йоккхара хьалхарча ах шера план 74 процент кхоачашъяьй, хIаьта «Комсомольский» яхача комсмш лелаеча совхоза коллектива шийтта дийнахь чакхдьяр ермсаш хьаллара балхаш. ДIахо района хьалхашка латта декхараш кхоачашдера де дезарех дийцар цо.

Митинге иштта къамаьлаш дир: района просвещене болхлой цIерагIа — Наурски юкхьанцарча школа хьехархочо Е. В. Максимейкос. Калинина цIерагIча совхоза коллектива цIерагIа — А. Джамалдинова. «Чечингушводстрой» управленена чуйоагIача ПМК-4 гIишлошъерий цIерагIа — нов. Сальсанова, унахцIено лоремра района болхлой цIерагIа — нов. Мельниковс, хIаьта района кагирхой цIерагIа дош аьлар ВЛКСМ Наурски райкома секретара нов. Любова, к. кх. дI. Цар массане а дийцар шоашта карагIдаьнначох, СССР хьаь 50 шу дизара накъабахара де дезарех.

Митинг чакхъьиначул тIехьагIа районни центра майдан тIа хилар культпросветучреждений художественни самодеятельноста концерт, стадиона тIа — массови спортивни ловзариш.

ШАЬЛА

ХьатIаттар митинг хула хьаьIашагI мел кхийтта района къахьегамхой цIейца даькъал а буьйлаш моаршала доаш а аьле райисполкома председатела заместитела А. А. Мамакаевас доаш лу КПСС райкома хьалхарча секретара А. Ч. Осмаевна.

Цо аьлар:

— Района промышленни предприятей къахьегамхоша укх пятилетка хьалхарча квартала план тIеккхоачашъяьй. Паччахьалкхенга шура йоаккхара хьалхарча квартала план а иштта тIеххоачашъяьй района юртбоахама къахьегамхоша а. Масала, ЦхьоалагIча мая цIей сийна, СССР хьаь 50 шу дизара сийна яьржача яхье хьалха латт г. Аргунерча хлат дIачуйийдеча пункта, Куйбышева цIерагIча колхозе, «Автуринский» совхоза хьайбаш лелдерий, кхыйола коллективаш.

Цул тIехьагIа къамаьлаш дир «Сельхозтехника» объединене болхлочо У. - Х. Махмудова, СССР Лакхехьарча Совета депутата ПМК-557 плотника Г - М. Саламова, Ленина цIерагIча колхоза бригадира Х. Бекиева, ВЛКСМ райкома секретара нов. Шахгиреевс, кхычар.

ГУДЕРМЕС

Гудермеса района къахьегамхой демонстраци хьаьллаш лоацца къамаьл дир КПСС Гудермеса горкома хьалхарча секретара А. А. Чайкина. Цул тIехьагIа Шеча байракхашца, транспаранташца, знамашца хозъяь промышленни предприятей, юртбоахама болхлой, педучилища студентий города воархIе а школа дешархойи колоннаш чаккхъюал трибуна хьалхашка гIолла. Демонстраце арабаьнначашта хьалха а № 8, 24 йолча ГПТУ училищай колонна. Царна тIехьа йоагIа хьалхарча квартала план 148 процент кхоачашьяь консервни завода коллектив керте йола города промышленни предприятей коллективаш: хьалхарча квартала план 143 процент кхоачашьяь транспортнискй, карара-кара тела торкомен горисполкомех ЦIе байракх делаю Гудермеса машиниаькъа станице, паччахьалкхенга юртбоахама продукци йоккхарех бIаьстан-кхаьшкара балхаш агротехнически лоацамца хана чакхдьахачен «Джалка», «Гудермесский» совхозий коллективаш.

Района эррига митингаш чакхъьялар митингаш.

Республике эррига районашка чакхъьялар къахьегамхой митингаш демонстрацеш.

ТЕЛЕВИДЕНИ

5 май

9.30 — ПерадаIчай программа. 9.35 — Кердадараш. 10.45 — Дешарашта. Хоам. 10.15 — «Анютий никъ» яха художественни фильм. 11.40 — «Коммунисти хан» яха телевизиони очерк. 12.10 — Документальни фильмай программа. 12.30 — Кердадараш. 16.15 — Передачай программа. 16.20 — Спортах йола беседаш. «Калайбариш». Хьалхара передача. 17.00 — Мича гIерта доша. 17.30 — Тахан — кепайоазон Ди. «Правда» газета 60 шу дизара хетаяь передача. 18.00 — Хургйола медицински болхлой болча (гIалгIай меттала). 18.30 — Собственни корреспондент. 19.00 — «Ха». Информационни программа. 19.30 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 19.50 — Хоамаш, реклама. 19.56 — Политически знаней телевизионни школа. «Экономика лелаяра система тоаяр хьакъехьа КПСС XXIV съезд». 20.10 — «Ца» яха художественни фильм. 21.45 — «Кхоанара газет» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

22.00 — Москвера концертни залера гIолла. 21.35 — Кердадараш. Передачай программа.

«Музыкальни киоск». 10.30 — Берашта. Математиках йола олимпиада. 5-гIа тур. 11.30 — «Революце радио» яха документальни фильм. 12.00 — «Къона ленинцаш». 12.30 — Советски исскуства бIуханта. «Сайте — сайтечуна». 13.05 — Кердадараш. 13.10 — Дешархоашта. Стихаш хьалхалар. Берте стихех йола театрализованни представлени. 14.10 — «Хьадунна» яха телевизиони музыкальни фильм. 14.30 — Дуьнен халкъашта юкъера панорама. 14.55 — «Бьаьдарча цIентаний къайле» яха художественни фильм. 16.15 — Телевизионни халкъа университет. ШоллагIболча дуьнен тIема истори карцадараш гучабахар. 17.00 — Шовзткъа пхелагIча шера Iаьна бIаьстийна яхача телевизиони хульди серийни документальни фильма премьера. 2-гIа сери. 18.00 — Вай ниш хала къий доттагIаша ба (нохчий меттала). 18.10 — СССР халкъа артиста Отса концерт. 19.05 — Ветераний дегаш къалац. 20.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Торпедо» (Москва). Кинера трансляци. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Форда оамал» яха художественни фильм. 23.15 — Кердадараш. Передачай программа.

6 май

9.35 — Передачай программа. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — Берашта. «Оленок» яхача телестудии концертни зал. 10.30 — «Беьнцара дIамерцар» яха художественни фильм. 12.05 — Дайх дола дуьцариш. 12.35 — Эррига союзни радион телевиденен эрсий халкъа хора концерт. 13.30 — Кердадараш. 16.00 — Передачай программа. 16.00 — Къоналла эфира я. «Мастерий город». 17.05 — «Дай-мехка иллеш». Концерт. 17.20 — Документальни фильм. 17.30 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.10 — Шовзткъа пхелагIча шера Iаьна бIаьстийна яхача телевизиони дукхасерийни документальни фильма премьера. Хьалхара сери. 19.00 — Дуьнен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 19.15 — Киножурнал. 19.35 — Кхаьна белхан дерашта лела концерт. 20.05 — Шоана, бераш. 20.20 — Кагирхой программа (нохчий меттала). 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «ЦIе точка» яха художественни фильм. 23.15 — «Дунен велогонке». 23.35 — Кердадараш. Передачай программа.

7 май

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Берашта йола IуйранаIа гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Дешархоашта. «Турга бетта сахьат». 10.00 —

РАДИО

5 май

6.00 — Юртера Iуйра (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хеттеш. 7.30 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.00 — ТIема шерий иллеш (эрсий меттала). 16.00 — «Спутникий орбите» яха радиожурнал. 16.20 — Пятилетка ударникаш (гIалгIай меттала). 16.30 — Республика хьакIам заллершта дола концерт (гIалгIай меттала). 16.00 — Кердадараш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 16.30 — Школьни трибуна (эрсий меттала).

6.30 — «Къонал» (эрсий меттала). 14.00 — «Нана къулгашца хьайчар» яхача Бошеве кердача повеста тIара дакъа (гIалгIай меттала). 14.30 — «Юмара операци» яха музыкальни передача (гIалгIай меттала). 14.45 — «Толамо хьайлас» яха очерк (нохчий меттала). 7.37 — «Ленинан никъ» газета обзор. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — Ашараш. 8.45 — Тахан кепайоазон Ди да. «Ленинан никъ» газета редактора Габисова выступлени (нохчий меттала). 18.00 — Кепайоазон вай парте наргIа дика терш да (гIалгIай меттала). 18.15 — НТИ (эрсий меттала). 18.45 — Кепайоазон белхлойта дола концерт (эрсий меттала). 18.57 — Тахан кепайоазон Ди да (эрсий меттала). 19.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

6 май

6.00 — Юртера ваьар (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хеттеш. 7.30 — «Грозненский рабочий» «Коммунисто никъ» газетий обзор.

РЕДАКЦИ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051, Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора заместитела — 3-30-11; жаьпаьхьечу секретара — 3-34-35; партийни отделей культуры отделей — 3-01-40; промышленноста отдела — 3-42-20; юртбоахама отдела — 3-42-20; кехаташа отдели бухгалтерии — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-35; отделов партийной жизни и культуры — 3-01-40; отдела промышленности — 3-42-20; отдела сельского хозяйства — 3-42-20; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02143. Заказ 3234.